

Hiese Anng: W
Pms.

L2
Be

12
Pars II

PROTEI
CUM PHOCIS, CETIS,
De *Carpathi* insulæ & *Coparum* Bœotiæ
civitatis rebus antiquis:

In Philosophos & oratores, græcos, Judæos,
& Christianos:

In

Platonem, Plutarchum, Heraclidem Pon-
ticum; Lucianum, Philostratum, Julianum; Philo-
nem Judæum; Clementem Alexandrinum, Hieronymum,
Augustinum; Bochartum; Cælium Rhodigirum, Natalem
Comitem, Crœsium; Eustathium, Spondanum, De la Cerda,
Ruæum, Græcos, Gallos & Hispanos Homeri &
Virgilii interpretes:

*Ex historia & geographia veteri, in bona-
rum literarum lucem:*

recensente

A. MDCCXIX. mense Septembri

HERMANNO von der Hardt /

Academiæ Juliæ Seniore
& Præpos. Mariab.

Helmstadt,

Typis SALOMONIS SCHNORRII,

A. MDCCXIX.

n. 12.

❁ ❁ ❁ 2 ❁ ❁ ❁
Antiquitatis luci serena!

Dedimus superiori anno 1718. mense Septembri Gorgones cum Phorcō & Graīs, ex veteri historia & geographia. Dedimus hoc anno, mense Julio Herculem ex Carcharia. Dedimus proximo mense Augusto, Protei cum phocis, cetis, partem primam, in vetustorum quorumvis autorum lucem, postquam in tenebris millenis haeserant annis. Damus nunc & alteram de Proteo & cetis partem, in mythorum veterum vel nuncios vel interpretes: ut pelluceat, quod mentem majorum, vetustæ græcæ gentis, non penetraverint, non sua negligentia, sed seculi caligine & obscuro fato. Institutionis & formandæ juventutis sereniorē hęc tempestat spondet fortunam: Quæ optimorum quorumcunque autorum, veteris orbis pædagogus & vitæ, ex curatore illorum interpretatione, pro illorum mente & scopo, iuste tandem expectat.

Proteum excipiet *Arion*, dulcissima quondam musica inclytus, *citharædus* cantatus, vetusti orbis decus, *delphine, ceto perhumano, in mari vetulus*. Cujus gemina scena. Prima: Quando Ceres, mater ejus, & Neptunus pater equos se finxerunt, genueruntque *Arionem equum* generosissimum, heroibus pergratum, in his & Adraſto & Herculi. Altera: Quando *Arion citharædus* factus excellens, Corintho in Italiam abiit, artem suam ibi exerciturus. Qui, opibus ibi collectis, Tarento reversurus Corinthum, a nautis, qui reculis ejus musica acquisitis inhiarent, compulsus, ut cum cithara sua e navi in mare profiliret canens. Quem delphin suo mox excepit tergo, & musica viri in undis inter vehendum delectatus, longo ex italia per fluctus itinere, ad Tænarum Laconicum promontorium exposuit salvum. In quam admirabilem historiam antiquitas monumentum ibi posuit aneum, *Arionem delphini insidentem*, cum scilicet inscriptione, in perpetuam & nostram memoriam. Scr. in Acad. Jul. A. 1719. d. 22. Sept. Amosæ publicæ recensione absoluto, Arione in Amos IX, 13, canente:

*Molli paulatim flavescet campus arista,
 Incultiæque rubens pendebit sentibus uva,
 Et duræ quercus sudabunt rosida mella.*

CAP. I.

In Platonem & Plutarchum.

In Proteum haud raro incidit Plato, certo ubique indicio, quod non Iscopum Homeri perspexerit, sed externæ scenæ traditionem unice attenderit. In *Ione*, f. 148. in colloquii parte adversa illum, qui de Homero, num arte an afflatu quodam numinis scripserit, ambigue pronunciet, tanquam Proteum varium varie mutari, sursum deorsum in omnia se vertere affirmat. Quæ non nisi applicatio externæ scenæ Protei ad vacillantem disputantis animum.

In

In sui ævi Sophistas invectus subinde severe, in *Euthydemo*, f. 221. ita id genus hominum carpit: *Nolunt data opera suam ibi nobis ostendere sapientiam, sed Protei ægyptii illius Sophista more prestigii quibusdam fallunt.* Traditionis hæc commemoratio atque applicatio pro externo veteris scenæ sensu, non Homeri, ex mente ejus, Quomodo & modus in Sophistas agendi, ex imitatione Menelai, non pro veritate historiæ, sed pro vulgata narratiuncula, definitus: *Menelaum igitur imitemur, inquit, neque mittamus ante, quam aperiant, quid animi gerant.*

De republ. l. 2. f. 431. Deum non mutari asseverans, male precatur illis, qui deos canant formas suas subinde mutare, & diverso habitu hominibus apparere, urbes invisere, & quæ his paria. *Nullus, inquit, poetarum nobis dicat, deos hospitibus similes variis in formis urbes adire.* Citra poetarum theatra belle Plato. Sed non obvium Platoni, veterum poetarum formas diversas, diis tributas, non ad substantiam divinitatis pertinere, sed ad populorum, qui illorum deorum nomine designati, variam fortunam, consilia diversa, qui aliorum populorum etiam nomen & gentem simulare sueverint in negotiis civilibus conficiendis, quæ mera politica ratio. Hac occasione & Proteum ferre nequit: *Neque aliquis de Proteo, ait, & Thetide similia mentiat. Neque in tragediis aut aliis poematis inducat Junonem, in sacerdotis speciem permutatam, Inachi Argivi fluminis filio vita donatis, munera colligentem: ceteraque talia nemo audeat fingere. Neque matris vanis his fabulis pueros terreant, deos quosdam nocte vagari, peregrinis quibusdam, variis sub formis, persimiles; ne simul & in deos male dicant, & ipsos pueros timidiores reddant.* Quod fictionum divinarum genus acerbe perstringit. Neque vero integrius quid asserere de veri dei natura potuisset Plato, pro rei publicæ commodo, & juvenum educatione. Dissuadetque merito hæc talia publice ostentari & in scenas produci. Verum, hæc omnia denuo æstimanda ex communi populi existimatione, quam unice in oculis habet Plato, qui ipse ultra scenam & larvam externam non penetrare doctus erat. Non itaque metitur illa Plato ex mente priscorum Poetarum sed ex plebis & sua externa phantasia. Tales fabulæ in populo reipublicæ quam perniciosissimæ, Platone recte asseverante. Quod si Plato cognovisset primævam Homeri aliorumque Poetarum mentem & sententiam, nequaquam intermisisset illam exponere atque detegere. Quæ validissima fuissent argumenta ad falsos populi lusum detegendos, & imitationem dissuadendam. Felicius detexisset originem traditionum, historiarum veterem vestitum, qui ab imperitis in superstitionem sit versus. Eoque pacto larvas de variis deorum formis omnium animis exemisset promptius & constantius. Sed Platoni non licuit esse tam beato in beata sua republica. Qua ratione Plato Homeri interpres, mille in lo-

cis, tantum non ubique, non, tam iniquus, quam infelix, qui ultra theatri spectaculum non introspexerit, per avi sui infelicitatem. Non iniuste proinde Platonem hic compellaveris, ut ille amicum suum confabulantem: ἀτεχνῶς ἄσπερ ὁ πρῶτος, πανταδαπὸς γίγνη, ἔστειθέμην ἀνω καὶ κάτω, Prorsus Protei in morem in omnem te speciem vertis, sursum ac deorsum te volutans, nescius interim quo te vertas.

Plutarchus, philosophus Platone non ignobilior, nec ingenio infelicio, Proteum non ex historia metitur, sed ex scenæ fuco, quare in amicis fucatos illum ablegat, *Libro de amicorum multitudine* f. 97. Inconstans amicus est Proteus quidam, infelix, neque bonus, qui subinde prestigiis quibusdam ex alio se in alium transformet; legat cum iterarum studiosis, in arena sit cum palestra dedit; venetur cum venationem amantibus, cum ebriosis potet, cum civilibus comitia obeat, neque proprios habeat suarum actionum lares. Sicut philosophi materiam forma ac coloris expertem, ut subiectum, sui mutationibus ajunt modo incendi, modo humectari, & alias in aërem dissolvi, alias condensari, ita amicorum multitudini subijcere oportebit animum multiplicem, versatilem, mobilem & facile mutabilem. Cui amicitiae fuco, & inconstantiae fraudi, velut Proteo, opponit constans amici pectus, uniforme: *Amicitia stabile requirit quidpiam, & immutabile ingenium, quod eandem retineat consuetudinem. Ideo rarus & inventus difficilis est constans amicus.* Commode ad Protei imaginem, non ad Homeri mentem, quam non animadvertit Philosophus, ut nec unquam alibi. *Libro de audiendis poetis*, f. 15. 16. sqq. gloriam poetarum ponit in mendaciis & fictionibus, non discernens fraudem scenæ ab ignorantia. In illa plurimum artis est, quæ pingere docta & effigiare, plurimumque scientiæ. Nec poetarum solum est, iconibus formandis peregrinas species sistere, sed & haud raro oratorum, qui comparando scitissime mentiri docti. Simulare poetarum est, pingere, quod necessario fit coloribus. Quomodo omnis pictura mendacium est. Neque enim pictura hominem aut brutum ficit, sed colorem ejus. Quod si hoc est mentiri, & poetarum est mentiri, quod non negat, sed sponte profitentur. Sed sub poetarum imaginibus æque latet veritas, ac imagine humana effigiat homo. Ceterum Plutarchi atate, quid sub fictionibus poetarum lateret, non animadvertum.

CAP. II.

In Heraclidem Ponticum.

Quo hic propior atati Platonis & Aristotelis, quorum fuit auditor & lecturer, tanto videri queat ex illorum scholis pleniorē haussisse Homeri aliorumque poetarum cognitionem. Verum uterque, Plato & Aristoteles, philosophi, in scholis poetarum non instituti, hospites in veterum mythis, Quamobrem Heraclides hic Ponticus ex suis illis præ-

cepto-

ceptoribus nil haurire potuit, quod ad Homeri penetralia pertinebat. In *Allegoriis* igitur *Homeri* tam a scopo remotus, quin plane ineptus, ut non nisi ob orationis puritatem pretinasse aliquid dici possit. Ο παθὶ πρωτόως, λόγος ἔτι πολὺς ἐκτεταθείς ὑπὸ Μενελάου, τὴν ἐξ ἀπαντώσαν εὐθύς ἔχει Φαιάσιαν, πᾶνυ μινθώδης, *Sermo de Proteo, prolixè a Menelao, Odyss. 4. recensitus, fallaces gignit ideas, plane mythicum.* Nescit Heraclides, quid græcis μύθος fuerit, non fabula, sed historia & res gesta, eleganter effigiata, quæ suo modo fabula dici potest, cum fabula in se sit narratio, uti μῦθεός ἐστι *dicere, loqui.* Heraclidi vero μύθος hic falsi vim habet & ficti; quod a vero prisco vocum usu remotum. In rebus Protei describendis a capite ad calcem impingit: γερονέειν δ' ἐν ἀινύπῳ νησιᾷ δ' ἄλλου ἐποιον, *fuisse eum in ægypti insula infelicem incolam, Egypti insula huic Pharus Alexandria, quo fallitur, cum insula fuerit Carpathus sedes ejus. Infelix insula incola, nulla historia fide.* Εἰς ἀθανάτη μέγα πηλορίας παρελκόμενον, *qui perpetuis penis fuerit obstrictus.* Nihil horum de Proteo, ὃ ἐἶπε ἠπέειρε καὶ θαλάττης κοινός, *qui in mari & terra degerit:* Heraclidi omnia ex sensu externorum usu. Ἀπυχεῖς ὑπνεσ ἰψ. Φωκῶν κοιμώμενος, *miserè cum phocis dormiens.* Miser Heraclides vere inter phocas dormiens, qui nec quid Homero phocæ vidit nec quid inter phocas sedere aut dormire. ἵνα αἰτὴ κολάζηται, *ut ibi cruciaretur.* Cruciat Proteum Heraclides, qui nec Proteum cognovit, nec Protei regimen. Sibi somnia fingit, inter phocas sepultus. In filiam Edotheam invehitur Heraclides, quod hospiti Menelao, per injuriam & prodicionem patris Protei, beneficium exhibuerit. Nec pervidit Heraclides quid filia poetis, quid hospites, quid beneficia in hos. Neque ulla injuria in Proteum, hospitibus viam monstrare ad suam libertatem, juste obtinendam. Postea vincula Proteo injecta, ut & πολυτρόσος εἰς ἅπαντα ἂ βάλεται πρωτόως μεθ' ἡμῶσιν, *Protei ars, in quascumque formas se mutandi, ποιητικοὶ καὶ θεραπειοὶ μύθοι δοῦσιν, omnia poetica & mystroste videntur fabula.* Putat autem, cœlesti mente illa divina Homeri mysteria posse considerari, nempe ut *physica* pinxisset credatur.

Existimat, Proteum esse primam rerum omnium indivisam & indistinctam substantiam, quando cœlum, terra, aer, maria, nondum segregata & discreta fuerint. *Hac fabula, ait, primigeniam universi originem constituit, qua omnes mundi partes confirmata, illam quam nunc videmus speciem effecerunt.* Erat enim olim mundus informis & carnosus, nondum discretis rerum notis integritatem suæ formæ adeptus. Nam nondum tellus centrum suum pro fundamento rerum omnium stabilierat, neque cœli perpetuus motus certa sede volebatur: Sed omnia sine solis usu immota, tristisque silentio depressa languabant. *Alind exstabat nihil, quam informis diffuse materia segnitie, antequam principium illud, a quo producta & constituta sunt omnia, salubrem vitæ modum depromens,*

mundum mundo redderet, cœlumque a terra & pelagus a continente distingueret. A quo tempore primum elementa quatuor, ex quibus cœu radice ac generis principio nihil non gignitur, ordinem suum ac formam acceperunt. Hic Heraclidi Proteus, dum nondum mutatus. Verum, quod nihil ex sacris Judæorum huc transtulerit Heraclides, hic facile largientur, qui ex Platone superiora accepta meminerint. At vero illa poëtarum dogmata de primæva indigesta mole, non substantiam orbis attingunt, sed historia sunt de rebus græciæ vetustis, quando ille græcorum orbis nondum in provincias digestus, nondum per certa regimina distinctus, donec cuncta in ordinem redigerentur, pro imperiorum aptitudine. Quomodo Ovidii primæ origines, non orbis universi sunt efformationes, sed græcarum rerum vetusta fata. Heraclides adeo, vel cum Platone, non penetravit poëtarum de primordiis rerum simulacra. Multo minus huc Proteus vel ab Homero vel aliis pertractus, cujus parentes, familia, uxores, liberi, negotia, temporibus Herculis sunt æqualia.

Eidothea, Protei filia, est Heraclidi illa divina providentia seu illud Numen, quod informem prius indiscretamque materiam certis formis obsignavit. Quod putat ex *είδοθίας* appellatione colligi posse, quod illa *είδος ενδός θεων*, idea seu forma cujusvis inspectionem exhibuerit. Non sensit Heraclides, quid diis poëtarum marinis, eorumque familiis, uxoribus, liberis, filiis & filiabus, prisci autores indigitaverint. Et Proteo filii filiarque plures. Dein Heraclides præterit *phocas*, quas non tangit, forte amaro deterritis odore, quas ad primam illam massam aptare nequiret. Variæ dein Protei formæ, sunt Heraclidi, postquam Proteus prius una fuerat natura, quando multæ ex eo species sunt formata. Leo illi animal igneum aether est. Draco illi tellus est, utpote indigena & terra natus. Arbor quævis cum augetur, & a terra semper in sublime nativo motu feratur, symbolum illi aëris est. Aquam vero, ut enigmaris vim demonstraret Homerus, aperte ab illo aquam fuisse dictam. Proteum igitur illi informis materia. Eidothea providentia, quæ singulis formam efficiemque suam dederit, & universam molem ab utriusque discretam in continuas sibi & perficientes mundum partes diviserit. In omnes se vertit formas Heraclides, si qua aliquam Protei invenire queat. Quatuor elementa illi in leone, dracone, arbore, aqua. Sed quod elementum in sole, qui jam ante Protei formas, quando sol medium jam conscendit cœlum? Adeoque jam ante illa Heraclidis elementa corpora extiterunt cœlestia, erant venti, procellæ juxta Homerum, erant jam maria, erant phocæ in mari.

Quæ Heraclidi insula Protei allegorica in rerum naturalium foro? Probabiliter & insulam, in qua hæc facta sunt, Pharum appellavit. Nam *Φάραι* generare significat. Et Callimachus sterilem terram *αφάρατον* dixit, *αφάρατον*

ἡ ὄϊον γυνή, i. *ceu mulier sterilis*. Itaque naturaliter locum, parentem rerum omnium, nuncupavit Pharum, per vocis etymologiam a fecunditate ductam quid sibi vellet insinuans. Quasi vero uno aliquo in loco sit velut ab homine facta digestio elementorum atque segregatio. Nescit Heraclides quo infulam & se vertat.

Et epitheta duo Protei, quod *senex*, & quod *marinus*, quid Heraclidi? Senectus antiquissimam & primitivam substantiam denotat, & a temporis politia materies informis commendatur. Atqui & reliqui dii marini senes, Phorcus, Nereus, &c. ἄλιος vero marinus cognominatur, non sane ut marinum demonem ac inter undas viventem intelligamus, ἀπὸ τῆς ἀλός, i. e. a mari, sed aliquid ex multis variisque rebus congestum & accumulatum. ἀλιζεν enim congregare sonat. Sed & multi marini dei, adeoque omnium idem argumentum? Non vidit mare poetarum, oceanum horundem, adeoque nec deos eorum marinos.

Sed, cur denique Proteus *verax*? Quid illa, inquit, substantia verius, ex qua omnia genita sunt? Sed excidit Heraclidi, non verum, sed veracem aut veridicum dici, idque a praesagiis. Quae obsecro vincula Proteo iniecta? Silet Heraclides, quia illa metuit. Nihil in Heraclidis Pontici allegoriis, quod vel micam referat falsi ex Homero, tam longe ab Homeri aberrat scopo.

Mentem Heraclidis Pontici, in Proteo in natura substantias diversas vertendo, ut πρώτου fit τὸ πρώτον ὄν, *primum existens*, materia ante formam existens, fusius profecutus est *Natalis Comae*, l. 8. f. 557.

CAP. III.

In Lucianum.

Hic, quotiescunque Protei meminit, & se vertit cum Proteo. *Tomo 1o in Colloquio Menelai & Protei*, p. 231. ut habeat pro more quod rideat, omnes Proteo formas concedit, praeter ignem, eo quod simul aqua & ignis esse non poterit. *Ut in aquam converti te, Proteu, incredibile adeo non est, marinus utique cum sis: Etiam arborem fieri, tolerabile: praeter ea & in leonem aliquando muteri licet, tamen neque hoc supra fidem est. Quod si autem & ignem fieri te possibile est, hoc omnino miror, neque adducor ut credam.* Vero non ab-fimile, Lucianum veterum mentem vidisse; sed pro illius genio, assolet, ut occasionem habeat comae & jucundae orationis faciendae, dubium movere. Nec enim multi scriptores graeci sequioris aevi scripsere veritatis cujusdam docendae & illustrandae gratia, sed ostentationis ergo, ut vel dictionis ornatum, vel ingenii aciem demonstrarent. Quibus adeo suffecit, dixisse quod elegans & lectu jucundum, tametsi vel aliter sentirent, vel res aliter se haberent. Exercitia illa, non doctrina: nec scopus veritas sed gloriola. In his & Lucianus, ut Philostratus junior cum suis Iconibus. Dubium igitur Luciani de igne per se exspirasset, si quis dixisset,

dicisset, non simul omnia sed successive in Proteo illa comparuisse. Præterquam quod nihil physici Proteo tandem videatur tribuisse, qui sciverit oculis spectantium illudere. Sed & hoc Luciano pro orationis exercitio, si fuit memor, reapse nihil in Proteo talium foris fuisse reperi- tum, sed scenæ esse poeticæ artem.

Non dissimilis lusus *Luciani*, quando *Tomo IV. libro de Saltatione*, p. 106. *Proteus illi saltator*. Quod repetit *Cælius Rodiginus, Lect. Antiq. l. 3. c. 3. f. 112. Vetus illa fabula*, ait ille, *Proteum ægyptium nihil aliud quam saltatorem* ὄρχηστῆν fuisse eximium, mihi plane confirmare videtur, hominem effingendi imi- tandique peritum, quique semet in varias rerum facies demutare & transformare potuerit, ut modo in aquas tenues abiret imitando, modo ignis celeritatem & vehe- mentiam agilitate corporis, mox leonis immanitatem, ac pardalis impetum, dein arboris motum flexibilem, postremo in summa quicquid collibuisse, exprimeret. Ceterum fabula eam Protei proprietates ad inusitatiorum opinionem detorqueus, eam ejus naturam fuisse commenta est, quasi ea ipsa quoque fieret, quacunque sal- tandi artificio imicaretur. Qua facultate & eos, qui hodie saltationibus navant operam, præditos esse animadvertimus, videasque illos eodem tempore diversissimis modis immutari ac plane ipsius Protei esse æmulos. Vel simulavit hanc saltato- rum artem *Lucianus*, ipse tum Proteus tum saltator egregius, vel poeta- rum scopum non animadvertit. Illud probabilius.

Quæ in libro de morte peregrini, de Proteo, prolixè meminit, spectant ad novum sui ævi hominem, philosophum cynicum, illo nomine cantatum, qui semet in Elide commiserit rogo præ arrogantia. C. infra in Philostrato.

Tomo III. in Navigio p. 859. rerum marinarum peritum dicit Prote- um, quo alium describit peritiorum. Quomodo illi omnia, nunc hoc, nunc illud, ut congruit. Ex actionibus nempe virorum aut deorum a- pud poetas, posteri formas loquendi petere soliti, quas ad res quascun- que ferrent, ut luberet, phrasium saltem aut proverbiorum loco. Ita hic, θαλάσσια σὸς ὁ πῶς ἔρωτες, rerum marinarum supra Proteum doctus. Nul- la hic cura mentis primæva apud Homerum, quod illi mare, qui dii mari- ni, qui maris periti, sed usus phraseos & externæ formæ in poetarum scena. Phrases & proverbia non ex mente sed ex scena.

Similiter *Tom. III. de sacrificiis*, p. 86. Jovem ipsum appellat mutabilio- rem Proteo, ποικιλότερον αὐτῷ πρώτως, iterum ex phraseologia scenarum poeticarum, in quibus Jupiter in varias res mutatus pingatur. Nunc in aurum, nunc in taurum, nunc in cygnum aut aquilam versus, ὅλως ποικιλότερος ἢ πρώτως, plane Proteo variabilior. Quæ ex scenis poeticis petita muta- tionis Jovis exempla, si pervidit *Lucianus*, dissimulavit, sin, externis theatris æstimavit. Neque enim Jupiter in istis negotiis nisi Elei, Pisæi. Horum Pisæorum consuetudo, in coloniis formandis, in expeditionibus con-

conficiendis, passim simulare aliorum populorum habitum, nomina, moresque. Quæ cantata mutatio.

CAP. IV.

In Philostratum.

A Pollonii Thyænensis vitam scripturus, lib. 1. c. 4. f. 6. comparat Apollonium cum Proteo. Fingit, pro arte sua, *matri utero Apollonium gestanti spectrum apparuisse ægyptii dei, Protei, qui apud Homerum in varias se vertit formas.* Ex vulgata traditione Philostratum de Proteo loqui haud obscurum, qui ex scena externa omnia recenset. Nec enim alioquin Proteus vir unus erat, sed totus cætus. Dein ægyptii dei nomen huic deum a frum designat, cum *Bæotia sit Thebarumque character.* In varias formas quod se mutaverit juxta Homerum, non proprie iterum, sed politice accipiendum fuerat, quod Philostrato hic crasse placet. Longissime igitur Philostratus ab Homeri sensu. Spectra vera Philostrato.

Ille vero, Apollonii mater, nihil territa, quemnam paritura esset, interrogavit. Ille, me, inquit. Tu vero quis? illa dicente: Proteus sum, respondit, deus ægyptius. Hæc demum vera de Proteo renascente fabula. Finxit Philostratus, dicendi artem ostentaturus.

In Protei dein encomia digrediens, pro Apollonio commendando, *Quanta, ait, sapientia Proteus fuerit, quid dicere attinet præsertim apud eos, qui ex poetis didicerint, ὅς ποικιλῶν τε ἦν, quam versutus fuerit, & alius semper, & quam capi non possit, neque scire omnia, tam facta quam futura, sit creditum.* Universa pro externa scenæ effigie, cujus latentem scopum non videtur pervidisse Philostratus; ut oratoribus satis fuit, ex poetis afferre singula pro apparente foris conspectu, quæcunque poetarum esset recondita sententia.

Proteum dehinc Apollonio postponit: *Protei nunc oportet maxime meminisse, cum progressu orationis ostendat, Apollonium longe plura quam Proteum præcivisse, atque multis ambiguis & difficilibus rebus esse eluclatum, ubi vel maxime ad incitas esset redactus.* Comparatio scenica cum scenico Proteo, quando hujus res veras non cognovit Philostratus, & illi affingit qua non extiterunt. Non solum poeta, sed & oratores fingere docti, encomiis & vituperiis, in utrisque vana plurima, fucata & ficta.

Eusebius in Philostratum aut Hieroclem, f. 435. seq. fabulam eandem verbotenus refert, sed absque censura dimittit. Nec enim Eusebio Homeri sententia fuit perspecta.

Flavius Philostratus, in Vitis Sophistarum, lib. 2. f. 593. Pollucis Neucratitæ doctrinam illustraturus, exemplum ingenii ex sermonibus ejus de Proteo: Proteus Pbarius, miraculum Homericum. Multa quidem ejus & diversa forma. Ut aqua enim attollitur, ut ignis accenditur, ut leo excandescit,

ut aper impetu fertur, ut draco incedit, ut pardalis micat, factuque arbor frondescit. Scena externa repetita, cuius vim & metam nec Pollux ille nec Philostratus penetrarunt. Secutus Pollux morem communem, allegandi ut videntur, non ut sunt, loquendique ore vulgari.

Meminit & hic philosophi Cynici, Protei, quem supra attigit Lucianus. Hujus maledicentiam quam riserit Herodes non injucundum auditu ex lib. 2. f. 563, Ut adversus convicia Herodes Atheniensis philosophus animo fuerit fortis, ea docebunt, qua ad Proteum Cynicum aliquando Athenis dixit. Erat hic Proteus ex eorum numero, qui audacter adeo philosophabantur, ut se ipsum olympie in ignem injecerit. Insectabatur autem Herodem conviciis, semibarbara eum lingua lacefcens. Conversus itaque Herodes: Esso, inquit, maledictis me incesis, Ad quid vero vel ita facis? Cum instaret porro conviciis Proteus, Consentimus inquit, tu quidem mihi obrectando, ego vero audiendo. Ostendens, audire se quidem, sed ridere: Quod persuasum haberet, convicia falsa ultra auro non procedere.

CAP. V.

In Julianum.

IN Epistola ad Jamblichum philosophum, operum Juliani Imperatoris fol. 406. comparat hunc Julianus, ut cum aliis excellentibus prificis viris, ita & cum Proteo, illumque huic prafert: Ajunt, Proteum illum aegyptium se in varias formas commutasse, quasi veritum, ne imprudens hominibus requirantibus sapientem se esse demonstraret. Ego vero, siquidem sapiens fuit reipsa Proteus, & is, qui multas res cognosceret, sicut vult Homerus, de scientia cum laudo, de ingenio non laudo: Non enim viri boni & liberalis sed impostoris improbi officioungebatur, cum eo se occultaret, ne hominibus prodesset. Judicium Juliani de Protei vel scientia vel animo malo, partim mera scenæ externæ momenta, partim contra Homeri mentem Proteo afficta, Non animadvertit Julianus, cum aliis philosophis sui ævi, quis Homero Proteus, non vir sed gens, quæ ejus facta, non personæ sed regiminis. Dein de Protei, in formas abeuntis animo, quod noluerit dicere verum, ex scenæ externæ lusu sunt conjectura vanæ. Prudentia regiminis effigiata in toto regimine Copaico, non in persona dissimulandi veri studium. Nil vidit Julianus in Proteo amplius, quam populus, quod est nil ultra scenæ spectaculum.

Unde & Jamblichi commendatio, qui Proteo melior, tam fragili fundamento imposita: At te, Jamblichum, quis non jure admiretur, tum quod Proteo sapientia laude non eccdis, tum multo magis, quod consummatam virtutem adeptus, ea quibus abundas, bona nemini invidias, sed instar nitidi solis, tuos illustres radios in omnes emittis, non modo presentes docendo, sed etiam absentes, quoad licet, scriptis tuis ornaudo. Fabula, reliquiis scenæ, fultum grande elogium ex prerogativa præ Proteo, quem nec Julianus nec Jamblichus cogno-

cognoverant. Sed ut fit, allegantur pleraque in vita & scriptis non ut sunt vera, sed ut vel apparent, vel existimantur.

CAP. VI.

*In Philonem Judeum: Et inter Patres, inClementem Alexandri-
num, Augustinum, Hieronymum.*

INter Judæos quia Philo disciplinis græcis fuit imbutus, novit *Proteum*, sed facie, non pectore; Mores illius externos, scenæ accommodatos & theatro inservientes, transformare scivit in mores quoque corruptos in orbe obvios. *Libro de Temulentia* f. 245. illos, qui vulgaribus opinionibus trahuntur, comparat cum Proteo, in omnes formas raptis. *Qui vulgaribus opinionibus ducitur, & per multimoda vita studia in omnigenas formas mutatur in morem ægyptii Protei, ὅς τῷ πάνθ' ὅσα ἐν τῷ παντί περικείμεναι γίνεσθαι, τὸ ἀληθὲς ἀδιεμήλων ἔχεν εἶδος, qui quod ingenio esset versatili, nullam veram certamque habebat speciem.* Traditione nixus Philo, fundum non perspexit: Interea rerum effigies solerter composuit. Admitit, κατ' ἀνθρώπων dissertaturus, opinionem vulgatam, ut opinionum vulgatarum sectatores effigiaret. Ut omnino ore licet uti vulgato, pro vulgo convincendo.

Similiter, *de Legatione ad Cajum*, fo. 1003. perditos Caji mores descripturus, qui solitus omnium numinum insignia per vices ostentare, quasi idem cum illo numine jactato factus, aut futurus, *Proteum* in Cajo exprimit: Ἄλλ' ὁ δὲ ἁπλοῦς ὅσων ἦν ἐνὸς σώματι & ἑστίαν μετασχηματίζων & μεταχαράττων εἰς πολυτρόπους μορφάς, αἰγυπῆς τρόπον πρώτως, ὃν εἰσηγαγὼν διηγεῖται μετὰ βολαίαι πανθίας ἐνδεχόμενον, εἰς τὰ ἅπαντα & τὰ ἐκ τῶν ζῴων & φυτῶν. *Quod magis mireris, unum corpus subinde transfigurabat in formas varias, ut quondam Proteus ille ægyptius, quem Homerus introducit*

Omnia vertentem sese in miracula rerum

Ignemque, horribilemque feram, fluviumque liquentem.

Non male Caju in Proteo; sed Philo male edoctus de Proteo, cuius non nisi larvam vidit, uti universæ mythologiæ græcæ indolem non cognovit; Quod abunde liquet vel ex ipso hoc de Cajo libro, quo de Hercule, Apolline, Baccho, Mercurio, fuse differit, sed longe a scopo remotus.

Si missa Homeri mente applicare illas veterum imagines animus sit in res morales, in Patrum ordine *Clemens Alexandrinus* id præstitisse animadvertitur, *Padagogi lib. 3. f. 214.* in cupiditatis affectus varios. *In varias formas se mutat cupiditas, quæ plus quam Proteus, marinus demon, varias, nunc hanc, nunc illam, nunc aliam figuram suscipit, & ad libidines, stupra & adulteria allicit.* Efficiturque primum leo barbatus. Cultum & ornatum adhuc retinens, virum esse barbæ pili ostendunt. Post illa draco, vel pardus, vel sui magnus. *Jam prolapsus est nimium cultus studiosus ad intemperantiam:*

Non amplius forti fera similis esse homo videtur, sed humida lympha & sublimibus ramis arbor. Effundunt se affectus, erumpunt instar aqua voluptatis, flaccescit pulcritudo, & citius quam folia humi decidit, quando amatorie ejus libidinis procella expiraverint, & priusquam venerit autumnus, marcescit & interiit. Omnia enim sit cupiditas & omnia effingit, & vult fucum facere, ut occultet hominem.

Præclare omnia, non interim ex Homeri intentione. Applicatio proba, non explicatio. Illa mille fiat modis, pro cujuscunque ingenio & arbitrio, scopo primo misso aut dissimulato: Hæc genuina uno constat modo. Illa facilis, hæc difficilis admodum.

Augustinus, l. 3. contra Academicos cap. 5. in Academicorum artes in-
 vectus, Sophistarum mores comparat cum Proteo: *Suam imaginem & quasi speculum quoddam in Proteo illo animadverti oportere, qui traditur eo solere capi, quo minime caperetur, investigatoresque ejus nunquam eundem tenuisse, nisi indice alicujus modi numine.* Applicuit, non explicuit rem Protei, quam non perdidit: Platonis sententiam, ut apparet, imitatus. Eodem tendit & Basilii, Sophistas redarguens, cui Proteus Sophista.

Applicat Augustinus Proteum l. c. ad veritatem in carminibus: *Veritatis Proteus in carminibus ostentat sustinetque personam, quam obtinere nemo potest, si falsis imaginibus deceptus comprehensionis modos vel laxaverit vel dimiserit.* Applicuisse illi, vero Proteo ignoto.

Hieronymo Jovinianus in Proteo, & Proteus in Joviniano, ex animi inconstantia: Cum in vero Proteo variæ figuræ non vitium essent, sed prudentia civilis, cujus immemor Hieronymus.

CAP. VII.

In Bocharium.

PHaleg, lib. 4. c. 24. f. 296. bona fide communi lectorum fascino in ægypti Pharo detinetur, Homeri Proteum intuitus charus Bochartus. Miratus adeo grandem distantiam Phari ab ægypto, ex metro Homeri, hunc falsum palam pronunciat. Trojanis temporibus creditur Menelaus Carobum appuisse, unde Pharus aberat solum centum & viginti stadiis. Itaque falsissimum est, quod ab Homero traditur, a Pharo in ægyptum noctis & diei cursum fuisse, ad eoque cursum navis, stridens quam ventus pone sequatur. Navis enim integrum diem vento secundo procedens, eoque stridente & acri, iter emittitur decuplo longius, id est pro centum & viginti stadiis stadia mille & ducenta.

Quæ permagna distantia differentia. Pharus ægypti ab ostio Canopico distat 17, millibus Italicis, aut quatuor milliaribus Germanicis circiter: Ab Alexandria vero non nisi septem stadiis milleve passibus, uno saltem milliari Italico, vel quadrante milliari Germanici. Sed juxta Homerum, centum & uno atq; septuaginta millibus Italicis vel plus quam quadraginta & duobus milliaribus Germanicis, abfuit ab ægypto. Quod iter navale unius diei probat Bochartus effato Aristidi, quem inspicimus supra, Part. I. c. 10. Quam

❁ 13 ❁

Quam optimus vir procella Homeri agitur in mari ægyptiaco ! non Homerum secutus, sed auram populi & scenæ umbram fallacem ! immemor, non Pharus ægypti sed Carpathum ab Homero indicari. Hinc illi cōmunes lectorum & interpretum errores. Quāmobrem recte pronuntiavit Bochartus, falsissimum esse quod asseruit Homerus de situ insulæ Phari, puta, ex vulgi sensu, cui non nisi ægypti Pharus cognita, Carpathus non incidit. Præterea vere affirmat Bochartus, vanum esse effugium ad Nili alluviones, quasi illius tandem multum accesserit vel ægypto vel insulæ Pharo : Cum idem semper maneat & manserit situs insulæ Phari & littoris ægyptiaci : *Nec ægypto quicquam ex Nili alluvionibus accedere concesserim. Id enim quicquid est facile dissipat continua maris agitatio. Proinde cum Alexandria stet ab annis fere bis mille, tamen semper est littorea, & quantum a Pharo distabat olim, tantum hodieque distat, nempe stadia septem, aut ut alii mille passus.* Strabone hac in re firmior atque solidior Bochartus ; tametsi uterque Homeri scopum & mentem non pervideret.

Denique cum Plinio non affingit Bochartus Homero, quod *dicit & notis* intervallum tribuerit itineri navali ab ægypto ad Pharus, cum Homero vere *totus dies* sit memoratus. De Plinio supra. Eruditissimi viri, præmythorum tenebris, Homerum ut scenæ spectrum intuiti, cui ex umbra addi & demi momento posset, quod videretur, scriptis ejus minime intelletis. Quod fatum est verustorum monumentorum, quorum stylus illi ætati par, nostræ dispar, dum interim ex nostro ore præscum metimur, imperiti dicam an incauti.

Forte nec illud plane prætereundum, quod Bochartus nude satur, *Pharum a Canopico ostio distasse centum & viginti stadiis*, ex Aristide secure admissum, commode esse intelligendum, itinere terrestri, a Canopo urbe ad Alexandriam, juxta quam Pharus : Quod terrestre iter a Canopo ad Alexandriam vel Pharus centum & viginti stadiis confectum ; cum a Canopo ad Alexandriam vel Pharus per mare iter esset longius, quam centum & viginti stadiorum. Quo de supra ad Aristidem. Infinita etiam a circumspèctissimis scriptoribus admittuntur quasi fide plena, nullo examine præeunte : Quod condonandum illis, quibus non vacat minora excutere, quando majora tam multa, ut tempus non sufficiat commemorandis. Interea tam stipata prodeunt scripta omnis generis & ordinis, plena relationibus, non tam veris & rectis, quam euntibus & tantisper valentibus, donec accedant, qui vel casu vel ex instituto scrutamine deprehendant colorem.

CAP. VIII.

In Ludovicum Celium Rhodiginum.

In *Lectioibus antiquis* l. XI. c. 1. f. 575. Platonem citra dubium imitatus, *ægyptium*

pitium *Sophistam Proteum* pingit, non ex mente Homeri, quam non introspexit, sed ex accommodandi studio. Ut omnia, quæ in veteri orbe memorantur evenisse, subobscura aut figuris effigiata, transferri possunt & solent ad ea, quæ ad cujuslibet interpretis iudicium quadrant. Applicatio res arbitrii, nullius fundamenti.

Aegyptium vocat *Sophistam*, non quod Proteus unquam in Africa ægypto extiterit, sed quod interpretum vulgus sic eam appellet, ex ægypti æquivocatione. Quomodo & ægyptius rex dicitur *Proteus*, non quod unquam in Africa ægypto vel hilum juris habuerit, sed primum ex *Carpathi insula situ versus ægyptum*, etiam si longe ab ægypto distaret: Quam insulam imperitum vulgus mutavit in insulam Pharam in litore ægypti, unde non solum ægyptius sed & Pharius audiit: Dein, quia revera *Copaicum* gente sua fuit Bæotus, Thebanus, quæ regio est ægyptus. Falsus itaque egregie Cælius Rhodiginus, si ægyptium vocavit *Sophistam* ratione Africa. Deinde *Sophistam* dicere reapse iterum *sophistice*, cum Proteus non virum aut personam designet, sed gentem, nempe *Copaicam*. Utroque ergo falsus Cælius, seductus populari traditione, quam examinare non sustinuit.

Sed qualis tandem Cælio ægyptius *Sophista Proteus*? five qualium morum in ordine dicentium docentiumve possit esse imago? *Qui suspensus*, ait, *habeat vitam rationem, semperque aliunde pendeat, hoc est, ex adstantium iudicio*. Eum designat, qui aduleretur turbæ eruditorum, qui verum dicere vereatur, ne quem offendant, adeoque pronunciet, ut pro tempore aliis acceptum. *Sicuti a doctissimis traditum scimus, nihil omnino est, quod frugere sapiens aque debeat, quam ad ostentationem vivere ac populares curas sequi. Quod plerosque omnes philosophia sectatores fecisse, Hieronymus adeo videtur comprobasse, ut illos gloria animalia nuncuparit, & aura popularis vilis mancipia. Vera autem ratio eatenus vita dux est habenda, ut etiam si universi reclamant homines, nil eorum mutetur, que recte semel fuerint instituta, etiam si infamiam vel pericula pro recte factis subire, dimicareque pro aris focique necesse sit. Qui vero imbutus innutritusque secus est, nil ab eo differt, quem ægyptium appellavimus *Sophistam*, qui arbor fiebat, & aqua, & fera, & postremo quicquid collibuisse. Si quidem iustitiam laudibus efferet, modo id ex animo audientium esse intelligat, quandoque vero ratione eadem vituperare itidem permittet sibi, modo auditori, etiam si turpiter, arridere injurias animadvertat: Atque, quod assentatorum est proprium, ut polypus ad speciem subiecti soli colorem permutat, ita & ipse ad voluntatem audientium sententiam nunc hoc nunc illo distabit modo. *Sophisten vero hunc Proteum intelligunt autores magni, sicuti Hydram Plato, & repetit Eusebius, callidissimum item fuisse generis ejus hominem. Nihil in his omnibus ex vero Proteo, sed novæ hæc sunt scenæ veteri nomine, ut vaser quisque dicatur Proteus.**

Alia

Alia iterum apud Caelium recentior Protei scena, quando *veritatis* habetur imago. Sunt, inquit, qui putent, Proteum esse veritatem ipsam, qua quia laet, ac alta premitur rerum caligine, ideo traditum a mythicis, senem Proteum in antro obdormiscere. Porro ipse hic in varias transit effigies, & ut poeta omnium maximus scienter canit, omnia transformat sese in miracula rerum, ignemque, horribilemque feram, fluviumque liquentem. Siquidem dum ratione ducitur ingenium ad veritatis indaginem, varia tunc coarctantur rerum forma, qua veritatis specimen ostentantes, animis nostris fallaciarum nubila obiectant. Multa enim putamus vera ac bona, qua non sunt. Itaque Protei conformatio imaginum falsarum rationem continet, quibus deludimur.

Quæ universa longissime iterum a nativo Proteo remota, in quo nil philosophici, sed merum in foro Copaico praesidium pro civium Copai-corum rebus gubernandis. Tanti est, rapere veteres historias non intellectas quo libet. Idem nunc fraudis symbolum, nunc veritatis, sine ullo primævi scopi aut sensus genuini vestigio.

Ad *moris* porro varios, inprimis corruptos, quomodo Proteum transformet Cælius, recensere nimis longum, quod argumentum est commune. Nihil in Cælio de genuino Proteo.

CAP. IX.

In Natalem Comitem, & recentiores quosdam Gallos.

SI quisquam in Protei rebus applicandis aut accommodandis certe Natalis Comes proximius accessit ad Homeri scopum, p. 559.

Refert primum, quod *Antigonus Carystius* prodiderit, fuisse Proteum virum sapientissimum, qui multa de naturali philosophia scripserit, de plantis, de lapidibus, de natura ferarum, de mutatione mutua elementorum, & quo pacto illa principia sint omnium nascentium, quæ ut vires singula sumferint, ita vel arbores fiant, vel herbæ, vel animalia. Hunc inde dictum esse Protea. Sed vel conjectura, fuisse quandam scriptorem physicum illius nominis & operis; vel si quis exstitit, sub nomine prisco Protei hæc prodidit scriptor Homero recentior. Quod genus autorum supposititiorum apud antiquos frequens: ut sunt ipsi Homeri, Orphei, recentiores.

Astrologus aliis Proteus, divinator, qui multa ex observatione fiderrum, & ex rerum præteritarum memoria prædiceret. Et hæc præter Homeri mentem conjectura. Par ratio magiæ Protei venditata, de qua apud Lucianum, Homero non consentiente.

Natalis Comitis iudicium in accommodandi genere omnibus palmam præripit, qui proxime ad Homeri historiam se attemperet. Ego, inquit, Proteum virum fuisse prudentem putaverim, si modo quis fuit. & in conciliandis conservandisque amicis castidissimum, & in temperandis moribus animorum, & in

moribus ad omnes eventus rerum caute formandis, aut certe, quales esse viros prudentes oporteat. Quis enim nesciat, nihil magis necessarium esse vel in administratione civitatum, vel in quotidiana consuetudine, quam varietas ingenii, qua confert plurimum ad omnes opportunitates, ac rerum vicissitudines? oportet igitur virum prudentem, quia non omnes iisdem studiis delectantur aut capiuntur, per varias formas se in hominum amicitiam ingerere, ac variis uti rationibus in civitatum administrationibus; quoniam alii eventus clementiam, alii severitatem iudicis requirunt. Sic enim fieri Proteum modo ignem, modo aquam intelligendum est, & modo fructiferam arbore, modo crudelissimam feram, propter premia justitiae ac supplicia.

Non plane dissimilis & altera comparatio, quoad civilem vitam. *Non modo ad amicitias & ad civitatum administrationem haec fabula pertinet, sed multo magis ad universam vitam rationem: Quippe cum neque semper indulgere genio conveniat, neque semper eadem vita severitas retinenda sit: Sed utriusque rei tempora sint cognoscenda, cum nihil violentum sit diuturnum. Nihil aliud igitur mihi dixisse videntur per haec signenta, quam illud, quod etiam dictum fuit ab oraculo, Ne quid nimis, cum omnis omnium rerum salus & constantia in moderatione moderatoneque sit collocata.*

Præterimur recentiores rerum Protei interpretes, in his & Banierium *T. 1. Explic. histor. des fables, p. 303. sqq.* in quo ferri commode nequit, quod alieno ore refert, rem Protei ad historias Mosaicas collimare; quod nec ipse Banierius tolerat, negatque iuste, regem aegypti Proteum in Mose esse quaerendum. Mosaica celsioris longe sunt indolis, ut cum vel maxime illustri heroe aut rege ejusque factis conferri apud gentes queant. Sed illi huc prolabantur, qui quid Poetae suis illis regum portentis & facinoribus voluerint, ignorant.

Gallus, in *Explicat. Metamorph. Ovidii, Amsterd. A1693. Tom. 11. p. 216. sqq.* omnem interpretum nervum congestit follicite. Quod laudem meretur, cum ultra seculi fortunam, in veris Protei rebus ex Homeri mente cognoscendis, progredi esset negatum. Proteum quibusdam esse aërem, qui omnia permeet, quod intenderit Homerus. Accedente calore formas & genera rerum nasci, pro Protei speciebus mutatis; quasi Proteus prima esset materia, ad omnes formas recipiendum apta. Nunc Proteus ex Luciano nautarum magister, qui ventis vela dare sciret: Nunc saltator & circulator fascinatorve. Nunc rex aegypti, qui pro diademate in capite gereret symbola leonis, serpentis, arboris &c. Nunc Achivus civis, qui vestitu subinde mutato vanitatem testaretur. Nunc ex Platone Sophista aegyptius. Nunc prudentia. Nunc ipsa veritas, difficilis agnitu. Nunc natura. Nunc philosophus, rerum naturalium scriptor. Nunc vates, astrorum peritus. Nunc magus. Nunc orator. Nunc denique prudens rerum civili-

civilium administrator, vel & civilis vitæ communis apta compo-
fitio.

Quanto ille prolixior, tanto brevior *Bellegarde*, p. 337. cui placet Proteus scenarum actor, & homo subdolos, fallaciarum architectus, qui callide omnes induere personas & in sua quæque commoda vertere possit. Quæ omnia in foro valent, non in *historia Protei*, qui non persona est, sed fuit quondam urbis Græcæ, Bœoticæ, *Coparum*, magistratus solers & prudens, integerque ac humanus.

CAP. X.

In Gerardum Cræsum.

Scriptit ὀμνηγὴν ἱεβραϊῶν, *historiam hebræorum ab Homero hebraicis nominibus ac sententiis conscriptam in Odyssea*. Parte II, cap. 9. p. 434. in Homeri Proteo Abrahamum quærit. Non vitio viro vertet, qui attenderit, res mythologiæ græcæ latuisse plerosque veterum & recentiorum. Quando igitur persuasum fuit aliquibus, græcos suis mythis res Judæorum descripsisse, non mirum hos operam in applicando perdidisse. Quamobrem ferme satis, mentem viri breviter accepisse: *περωτὸς διγύμνῳ* Abrahamus est, inquit, sic a poeta appellatus *bisariam*: Et ratione regionis, in qua Abrahamus adhuc dum vixerat, e qua nuper, isthoc tempore, in quod ea res incidit, egressus: Et illius regionis causa, in quam primum pervenit, in qua & pro illa tempestate, postea pro alia, aliquamdiu vixit.

Existimat Cræsum, Abrahamum ab Homero dici *περωτὸς* quasi *εὐφρατῆα*, *Euphratensem*, quod ab Euphrate in Canaanem venisset. Quod distinctius profitetur: *Homerus appellat Abrahamum nomine περωτῆος a Mesopotamiae fluvio celebri, qui εὐφρατὴς græcis, hebraice פרת*. Ast, insula Carpathi & veteris historiæ immemor, Abrahamo nomen dat, quod nulla ratione illi competere potest. Nusquam pronunciatur, Abrahamum egisse trans Euphratem; *עבר* vocatur, quod plane ad Euphratem non pertinere alibi ostendimus, cui potius *hebrai* nomen a sede sua in Canaanem *Acrabata*, cui urbi & *Chebronis* nomen. Dein quando aliquoties memoratur, Abrahamum & proavos ejus trans flumen habitasse in *Aramæa*, flumen illud *Jordanes* est non *Euphrates*; cum *Aramæa*, cujus pars *Damascus*, *Auranitis*, *Semechonitis*, ad fontes *Jordanis* esset sita, non in remota *Mesopotamia*. Quando pariter termini regionis Abrahamo promissæ dicuntur pertingere ab *egypto* ad fluvium *Phrat*, non *Euphrates* hic est, sed *Orontes* in *Cœlesyria*, termino ad *Orontem* expresse definito urbe *Chamai*, quæ est *Heliopolis*. Quæ citra omne dubium in *Cœlesyria* non *Mesopotamia*. De quibus topographicis mo-

mentis alibi plenus. Abraham igitur nullo modo Euphratensis dici potest.

Dein Proteus αἰγύπτιος dictus Cræſio Abrahamus: *Pari modo, inquit, Abrahamum nominat αἰγύπτιον ab ægypto.* Neque Abrahamo unquam ægyptis nomen in sacris tributum, tamenſi frequenter in ægypto egerit. Neque Proteo nomen contigit ægyptii, Homero autore, niſi quod ex ægypto oriundus, ægyptus autem poetis regio Thebana Bœotia.

Similiter, per κῆρ, cetum, grandem piscem, intelligit ægypti regem, Pharaonem, cui tribuit nomen ἐναλίσ, Niliaci. Principes ægypti, qui Saram commendaverant, illi sunt Φῶνας νέποδες, Φῶνας ἀλυσόνης, phœa aut præfecti ſcortantes, temeraria ſervatrices cubiculi. Inſidia Protei ejuſque artes ſe in varias efformandi ſpecies, λόχοι, ſunt illi tacita oratio Abrahami pro uxore ab ægyptiis detenta. Formæ Protei in Abrahamo: *Abrahami, inquit, in ſua anxietate inconstantiam ac mutabilitatem ſimilitudinibus leonis, draconis, panthera, & ceteris, notat Homerus.* Pergit: *Venit vir ut leo imperterritus ad ægyptios, & ut draco. Tum prætrepidus quaſi macularum varietate conſpicitur ut panthera, voluitque ſe ut ſus in inſigni inanitate; ac liqueſcit ut aqua. dum magna imbecillitate, ſolum e timore, ſua uxoris pudicitiam ac honeſtatem, & ſui nominis decus & famam, ſua vita periculo incerto poſthabuit, certe poſtponit.* Sed quomodo tandem Abrahamus Proteus in arborem amplam? *Cum ægypti rex Abrahamum non orco maſtaret, at plurimis divitiis, Abrahamus factus eſt ut δένδρον ὑψιπέπλον, arbor altis foliis.* Quam obſecro ægre Proteus haret in Abrahamo! Tam ſunt univerſa coacta, & a veteri hiſtoria homerique mente aliena. Quod ſi Homerus ætatem Salomonis vel proximam attigit, unde res Judæorum arcanas tam minutim cognovit, ut in Græcia hiſtoriam Judaicam ſcriberet, & umbris tegetet, quam pauci Judæorum cognoverant in media patria? Quis illi volumina Moſaica, hebraico ore ſcripta, vertit? Homerum in ſinu græciae remotas Phœnicum dialectos didiciſſe, ut Judæorum ſcripta arcana obtinere aut legere poſſet non vero ſimile. Ne dicam, Judæos exteris ipſiſque nitidis græcis fuiſſe tentos, barbarorum nomine. Nihil Homero cum Moſe: Sua Homero, ſua Moſi: Sua græcis, ſua hebrais.

CAP. XI.

In Græcum Homeri Scholiaſtem.

Quia uſus hoc Scholiaſte Euſtathius, quem hic laudat, præit merito. De

De Pharo Homeri: Νῆσος ἀργύρης, ἢ νῦν Αλεξάνδρεια Ἐγυπτί ἰνσula, quae hodie Alexandria, Alexandriae conjuncta. Carpathum Homeri nescivit vir bonus, quare sonum externum & scenae speciem secutus, ad Alexandriam appulit, longe ab Homeri Proteo. De longa, juxta Homerum, ab aegypto distantia Phari: Ἐκτὸς ποσῶτον εἶναι κτ' τῆς ομηρικῆς χρόνης τὸ Διόσημα, ἔπειτα ἀπογαυρῆναι & Νεῖλος ὑπερῆχοντο τῶν ἰδίων ἰλῶν, ποσῶμόως κτ' γὰρ ἡ ἀργυρὶ κτ' ἡ ἐξόδοτον: Longa illa apud Homerum distantia heroicis temporibus, donec vicinior evasit terra, Nilo limum suum affundente; cum aegyptus ex Nilo accrescat. Quae communis fabula Strabonis, qua non opus, vera Pharo, Carpatho, agnita.

De phocis, Homerus, ἀμφὶ δὲ μιν Φόκαι: Scholiastes, περὶ αὐτῶν δὲ, Φοκαὶς συνδιατεταί οὐρατεύς. Πιπιδεῖοτα ἔν γὰρ τῶν ἑαλιῶν ζῴων τῶντο εἰς μαγείαν. Proteus inter phocas degit, quia hoc genus marinorum animalium magia artissimum. Nil nisi scena externa viro, qui phocas physice capit, cum Homero sint cives Carpathio-Copaici. Magia usum in phocis videtur collegisse cum aliis ex persuasione, Proteum fuisse magum, quae vera fabula, cum Proteus non viri sed totius collegii sit character, in quo nullum magiae indicium. Mutatio formae illis ars magica, qui Homeri scopum non capiunt, & scenae peccatus non inspiciunt.

Et phocae νέποδες, αἱ διὰ τὸ νήχεσθ' ἢ ποσειάν ποιόμεναι, quae vando procedant, ἢ ἀποδες, αὐτὴν qua pedibus carent. Superflua partim, partim aliena, quod prater exteriorem scenae larvam nil in Homero attendent glossator, qui νέπας, ἀπας, qui nullibi consistat, fundo Homeri ignoto, qui innatet undis cum phocis, nescius Carpathi insulae. Hac illa atate.

CAP. XII.

*In Eustathium ArchiEpiscopum Thessalonicensem, Homeri
interpretem Graecum.*

Quis non existimet, Eustathium Homeri peccatus penetrasse? A quo nihilominus in Protei rebus tam longe abest, quam praecordia distant a veste externa. In toga theatralis scenae haesit, ultra non progressus. Quando Melenaus pronunciat, se in aegypto fuisse detentum, qui in aegyptum bredire iussus ad sacra diis faciendum: Eustathius iter Menelai ex pharo in aegyptum, definit ex pharo Alexandria in Nilum: ἢ Φουσιῇ τάξιν ἔχει, ὡς ἐκ τῆς Φάρας ὁ Μενελάος ἀπὸ τῆς παλιμπλῆς εἰς τὴν ἀργυρῶν, ὃ ἔστιν εἰς τὸ Νεῖλον. Ordo naturalis est; quod ex pharo Melenaus discesserit, navigatione redeundo in aegyptum, hoc est in Ni-

lum. Qui ordo & rerum & Homeri plane perversus. Cum animadvertat in sequentibus Homeri verbis, Pharum distitisse longe admodum ab ægypto, in duas incidit Africa sÿrtes, tam longe aberrat a via. Primo, Homeri Pharus illi pro sono externo est Pharus Alexandria, cui nec Carpathus potuit in Homeri scena externa pervideri, nec Carpathi portus, Pharia nomine. Fallitur Eustathius quam maxime in Pharo, qui pragrands est error, qui centenos alios post se velut rate traxit: ut ex primo illo errore tota Homeri oratio fit in avia pertracta. Dein, quia sensit, iter ex Pharo illa in ægyptum, in cuius littore posita, non posse iter integri diei absolvere, *ægyptum* e regione in *Nilum* præcipitat, ut *ægyptus* hic fit ipse *Nilus*. Hoc sensu: *Ex Pharo in ægyptum*, h. e. *Pharo in Nilum*. Quanquam vero jam Nilus in ore Phari, attamen Nili ostia multa, eorumque nonnulla a Pharo remota in ortum, vel & in Nilo ad remotiorem urbem, quæ est Eustathio Neucratis, iter longum. Quanta ambages, ubi semel a via aberratum! *Ægyptus* hic Homero non Nilus, sed regio, cum in Nilo non sacrificaretur diis, nec offerrentur hecatombæ, sed in templis, quæ in terra. Juxta Eustathium Menelaus prius ex Nilo in Pharum Alexandria, dein redeundo ex Pharo in Nilum pro sacris faciendis, Quæ omnia ne ad scenam quidem Homeri externam, cui nihil illorum consonum, quanto minus ad tectum scopum regionis Bœotorum. Vanum ergo, quod vel decies dein reperit, *ægyptum* hic esse Nilum: *παλιῦν ὕπερον ἐκ Φάρου πλέυσαι εἰς τὴν Νεῖλον καὶ τὴν ἐκ πρώτης μαντείαν*, *Ex Pharo iterum rediit navi in Nilum ex Protei uniu.*

Porro πολυκύλιος ὁ πόντος, fluctibus agitatus pontus est Eustathio *mare ægyptiacum*. Cum pro Pharo Alexandria, quæ illi unice fuit in oculis, Carpathi insula non meminerit, non potuit non *Carpathii maris* characterem rapere ad littora ægypti. πολυκύλιον πόντον κατ' ἐναργεῖαν ἰσορικὴν λέγει τὸν αἰγυπτιακὸν, ὃ ἐστὶ τὸ περιπέριον αἰγύπτου, τὸ ἐστὶ τὸ Νεῖλος, ὡς ἔστιν ἀληθῶς ὄντι καὶ τὴν πῆραν τῶν καὶ ἰδόντων ἔπαρόντων. *Tempestuosum mare pro evidentia historica vocat ægyptiacum, quod est ex Homeri ore, quod ante ægyptum, hoc est Nilum, teste experientia indubitata.* Et Carpathium mare intempestum, ut alia maria; Neque Homerus pronuntiavit, Pharum seu Carpathum in littore ægypti fuisse sitam, sed versus ægyptum. Fabulam de Phari nomine, ex nauclero Pharo, qui cum Helenam deduxisset in ægyptum ibi mortuus esset, a quo insula nomen contigerit, non penetravit, quem res mythorum universa latuit. Quid si insula Pharo nomen Phari ante non contigerit, quam

quam a Ptolemæo Philadelpho excelsa turris Phari nomine fuscitata est, lucis insigni? Homero Pharus est Carpathus.

Distantiam Phari ab ostio Canobico definit: *σταδία εἰς ἀσπὴν δὲ τῶ κανωβικῆς, ἑκατὸν καὶ πενήκοντα*, *Stadia ab ostio Canobico ad Pharum sunt centum & quinquaginta*. Non opus hujus Phari distantiam a Nilo commemorare, cum Homero sermo sit de Carpatho, aut Carpathia-Pharo, quæ longissime a Nilo remota, ultra 40. milliaria germanica.

Ad Strabonem pergit Eustathius, quocum citra necessitatem disquiri, quomodo Homerus dixerit Pharum *πελαγίαν*, cum vocet *insulam maris undosi*, cum illa atate continenti esset juncta, non insula. Dilabitur cum Strabone in alluvionem Nili: Sed hæ sunt alluviones Strabonis & Eustathii, Homero hic nihil rei cum Nili limo: Cum tota ægyptus sit Nili, ut ajunt, beneficium, hinc nomen fluminis, ægyptum, transiisse & in continentem, ut pariter diceretur ægyptus.

Quod ad distantiam ab Homero diserte expressam, *iter integræ diei*, Eustathius pertrahit a Pharo *Alexandriæ ad urbem Neucratin*, in ultimo ad occasum alveo Heracleotico vel Canobico. *Φασὶ ἢ καὶ πανημέριον πλὴν τὴν Φάρον ἀπέχεν ἡ ἀγυπτιακῆς Ναυκρατίως, καὶ τῆς ἡρωικῆς χερσὺς*, Ajunt, *diei iter navigando distitisse Pharum a Naucrati, temporibus Heroicis*. Dein limo Nili terra plurimum accrevisse. Cum Nili limo semel se mergeret Eustathius, facile oculi Eustathii limo obruti, quominus Carpathum videret Homeri, & illius ab ægypto distantiam determinatam, Putat autem urbem tempore Meneali extitisse vel ad Pharum vel circa Neucratin, quorsum Menelaus iter suum direxerit. Quam vagi errores in Nilo, longissime a Carpatho & Homeri scopo.

Offendit Eustathium porro vehementer scopulus ab Homero objectus, qui *insulam* illam dicit *optimi portus*, & *copiosa aqua*, quorum neutrum in Pharo Alexandria. Momento fugit scopulum, cui vel vocula sufficit pro magno portu ocludendo. *Habere insulam portum optimum unde naves solvant in pontum*, illi nil est nisi quadam circumscripcio discessus ab insula, ut nullus sit portus, unde naves solvant. *Copiosa dulcis aqua in insula, qua ibi hauriatur, que navibus inde importatur, in usum nautarum*, illi nil est nisi *opes haurire*. *Εὐλίμενον καὶ εὐστρον ὁ ποιητὴς τὴν Φάρον ἰσοῦσθαι, λέγων Ἐὶ τὸ ὄθεν νῆας εἰς πόντον βάλλασαι, καθ' ἑρασικῶς ἀντὶ τῶ ὄθεν δάσπλῆσαι. Τοῦ λῆμῆν εὐστρον. ὄλον μὲν εἶναι ἢ δηλοῦ τὸ λῆμένα, μέγθ' ἢ αὐτὸ, τὸ ὄθμον. εἶναι μὲν τὸ ἐλλῆμενιδῆναι, ἢ ναῦς ὀρμῆν.*

τὸ ἢ ἀφύσασθαι κυριολεξία ἐστὶ τ, ἀφένθη καὶ πλεον ἀφύξεν. ἐκεῖνο γὰρ τέτραπται. In Carpatho insula ut portus multi, iique ampli & tuti, in quibus naves onerarentur, ita & aqua dulcis larga copia, quam navibus inferrent nautæ. Quando igitur Eustathius nōn meminit Carpathi, ubi omnia existunt, quæ laudat Homerus, cogitur in pharo Alexandriæ, ubi nihil eorum, oculos sensusque claudere, & Homerum reddere cœcum, simul ore illius detorto.

Quando ad Proteum ipsum describendum venit Homerus, dicens: *Agit hic senex, marinus, verax, immortalis, Proteus ægyptius, qui totius maris abyssos novit, Neptuni minister*: Quam hic nullibi agit Eustathius! Ἡ ἔννοια, συγγνήν ἔχει ἀμβολήν. πρόσωπον μὲν γὰρ, ὁ πρωτεύς, πρῶγμα δὲ, πολίται. ποιήτης δὲ προσώπων. τὸ αἰγύπτιον, ἀπὸ χώρας, ἡ ἄλιος, ἀπὸ τῆς ἀεροσεχσερς τόπυ. τὸ γέρον, ἐκ τῆς ἡλικίας. Ἰσ νημεγής, ἐξ ἀρεθῆς ἢ ἐκ μανλικῆς τέχνης. τὸ ἀθάνατον, ἐκ τῆς ζωῆς εἰδός. Est longa Protei circumscriptio. Persona est, Proteus, Actio est, versari. Qualitates personales sunt: ægyptius, a regione: marinus, a vicino loco: senex ab ætate: verax, a virtute, aut presagienti arte: immortalis, a vite genere. Quam jejuna universa. Quorum nihil ad rem. Proteus hic non tam persona, quam totum regimen, Carpathio-Copaicum. Versari, hic est regiminis negotia attendere, in insula Carpatho, pro scena externa, in urbe Bœotica Coparum pro scopo. Ægyptius Proteus; Copaici ex Thebis Bœoticis ducti coloni, quæ regio poetis audit ægyptus. Marinus, quia Copaici Bœoti, Bœotia vero poetis pro mari. Senex est urbis vetustate: Verax, magistratus encomium; immortalis, cui dei tribuerat insigne, quia gloria urbis Coparum pervetusta. Sed quia hæsit Eustathius in insula Pharo, remota illum fugerunt.

De phocis, Protei pecude, quid Eustathius? Ἄι φῶκη ὅτι μὲν χρησμοὶ πρὸς μαγικὰς ῥησίας, φαίνῃ οἱ χολιάσει, διὰ τὴν πρωτεύα χαίρειν αὐτῶν: Quod phocæ ad magicas artes conducant, ajunt glossatores, ideo Proteum illis fuisse delectatum. Hoc Eustathio satis. Quod nihil.

Νέποδες phocæ, Eustathio procedere nolunt, vel quod pauci vel quod parvi nimis pedes: Νέποδες δὲ αὐτῶν, ἢ καὶ τὰς ἰχθύας ὡς ἀποδες, ἀλλ' ὡς ὀλιγοποδες, ἦτοι μικρῶποδες, καὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἐν τῷ δόπδιον. καὶ ἀππολάζει τοῖσιν ἐρησῶν εἰδῶν. Ἐ πρὸ τῶν λυκίους, μέχρη καὶ νῦν, οἱ χελιδόνας πνάς, ἄς οἱ ἰδιῶται πετροχελιδόνας φαίνῃ, ἐκεῖνοι καλεῖσιν ἀποδας, ἢ διὰ πανῆλθ' ἐρήσιν ποδῶν, ἀλλ' ὀλιγότητα, ἦτοι σμικρότητα, δήλου δὲ, ὅτι τὸ α καὶ ἐπὶ ὀλιγότητι λέγεται. Sine pedibus illa, phocæ, non instar piscium, quasi nulli illis essent pedes: Sed quod illis pauci vel parvi aut breves pedes,

nus ac Latinorum fortuna, qui in exteris scriptis versati scopum illo-
rum raro vel nunquam perviderunt. Uti & philosophorum duces,
Plato, Aristoteles, Oratorum antesignanus Cicero, historicorum
primi aut majores, Herodotus, Diodorus Siculus, sua in quolibet do-
ctrinæ genere prerogativa eminentes, in poetarum choro, præter mo-
ralium curam, personæ muta.

CAP. XIII.

*In Joannem Spondanum, Mauleonensem Gallum, Homeri
interpretem recentem.*

Ingenio valuit, doctrina ubere insignis, & pertinacis laboris; sed
ultra communem in mythis evolvendis fortem progredi fatum
non permisit. Quamobrem ut in ceteris Homeri rebus, amplissimis
commentariis, A. 1583. editis, ita & in Protei negotiis foris hære co-
actus est, non sua negligentia, sed temporis obscurioris infortunio.
Unde & scrupuli passim viro subnati, non exempti, qui excidissent
sponte, si mythorum genius fuisset animadversus. E. g. Homerus
ait, Pharum, Protei sedem, distitisse ab ægypto itinere integri diei
secundo vento. Hæret hic Spondanus, quia non Carpathum Home-
ri pervidet, sed Pharum Alexandriæ in oculis habet. Ille: *Pharos;*
*inquit Melal. 2. Alexandria nunc ponte conjungitur, olim ut Homericò carmi-
ne proditum est, ab eisdem oris cursu diei totius abducta. Et si ita res fuit, vi-
deri potest conjeclantibus in tantum mutata causas Nilum præbuisse, dum li-
mum subinde, & præcipue cum exundaret, littori annexens, auget terras, spa-
ciumque auferentium in vicina vada promovet.* Persuasus Spondanus,
potuisse alluvione Nili fundum ægypti in insula Pharos, a temporibus
Homeri, paucis certe seculis, adeo accrescere, ut cum antea grandis
maris spatio, integri diei itinere ab ægypto distitisset, jam adeo prope
accessisset, ut ponte cum continere jungi posset. Ergone tota æ-
gyptus aut sola insula Pharos sic crevit? Et si sola insula Pharos, hæc
evassisset sane ejus longitudinis, ut integri diei iter jam in insula pos-
set confici, quod antea in mari erat conficiendum: Aut decrevit in-
sula ad boream, ut velut sub undis commearer toto diei itinere; do-
nec in littore ægypti iterum emergeret. Quæ omnia tam sunt ab u-
su rationis & experientia aliena, ut cogentur alii cum Posidonio
ignorationem Homeri accusare. Quod & Spondano non excidit, cui
Strabonis hanc in rem disputatio probe cognita, de qua nos supra-
Fabula tandem vel nota vel censura omnis explicatio absolvitur Spon-
dano.

dano. Quod non est illustrare poetam, sed densiores inducere nebulas: Quod non studio viri diligentissimi sed caliginoso tempore imputandum. Mittimus igitur longum viri commentarium in res Protei, qui meram externam scenam attendit, genio Homeri tecto & latente. Præcipuum forte Spondanarum de Proteo observationum momentum fuerit, quod in Proteo satanam extitisse autemet, qui hominibus illuferit formis subinde novis. *Cum eis sentio, inquit, qui veteres illos a satana sic miris modis delusos asserunt. Nulla enim elementa malis spiritibus carent, aut unquam caruerunt, proinde ubique facile fuit illi veteratori sese in hominum manus dedere, ut eos magis ac magis in hac abominanda ac execranda damanomania captos retineret. Quod autem spiritus ille omnigenas formas induere possit, satis constat, qui se cum totus tenebricosus sit, tamen in angelum lucis non ita raro transformet: quod majus est sine dubio, quam hæc de quibus est questio.* Num Spondanus hæc scenæ Homeri accommodanda crediderit, an vero reapse Proteum fuisse satanam in Homeri theatris existimaverit, non opus disquirere. Certe difficulter genealogiam Protei ex Homero illuc vehet, ut satana pater, mater, filii, filiæ, patria, itinera, ex Homero definiantur. Quæ quæso erunt Spondano phoca Protei, satana? & qua ratione pascet satanas phocarum greges? Num forte Homero degeneres feminae? Quis ille marinus gravis odor in phocis satanae? Cur satanae sedes in Pharo? Cur satanas aegyptius? Quis ille Menelaus, qui satanam vi adortus, vinculis injectis? Sed condonandum Spondano fascino, quando veteris poetarum artis ignarus, in Homerum transfudit, quæ Homerus ignoravit. Crescio Proteus Abrahamus, Spondano satanas.

CAP. XIV.

In Johannem Ludovicum de la Cerda, Hispanum, & Carolum

Ruam Gallum, societatis Jesu viros inclitos, Virgilii interpretes.

TOletanus ille, poëseos & græcæ linguæ A. 1607. Professor, Soc. Jesu, Madriti, in copiosis notis in Virgilium variæ lectionis copiam demonstravit abunde. Ast non nisi scenæ perpetuo externæ imminens, pro seculi consuetudine, in Proteo nec Homeri nec Protei pectus attingit, librum quartum Georgicorum multo labore explanans. Satis illi, verbis Homeri cum virgilio compositis, Proteum dixisse e. g. Carpathum senem, sed unde utrumque nomen, & quis ille Proteus ratione utriusque, altum silentium. Hæc illa ætas vix

D

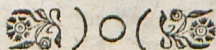
quæ-

querere ausa, præ desperata scilicet. Multa in his commentariis imbutus doctrina, illa destitutus fuit, quæ ad traditionum græcarum fundum & originem spectat: Quod primum & potissimum in poetarum recensione momentum: Quo sine omne vel pertinacissimum in poetæ luce accendenda studium mutilum & mancum.

Similis fortuna Caroli Ruai, qui A. 1675. in *Notis in Virgilium*, in usum Delphini, diligenter annotavit, quæ ad externam græcorum traditionem pertinere visa, sed in externo theatro substitit, nec vel extremo digito, quid in singulis veteris historiæ reconditum esset momenti, attingere sustinuit. Solertiæ in præclaris istis viris pro autoribus intelligendis aut explicandis plus satis, sed invidia ex seculi fortuna non multum sed nimium. Admirandam præstitissent operam, & lucem accendissent præclaram, si fundum mythorum græcorum cognovissent. Posteriores, autores veteres edituri, mythologiæ vetustæ sanguine & pectore cognito, longe aliis notis atque observationibus illos illustrabunt, vitamque reddent poetis defunctis.

Finis hæc *secunda Protei pars* d. 27. Sept. A. 1719. anno professionis Academiæ 29. inter bonas literas dei gratia confecto.

*Mox etiam fruges tellus inarata ferebat,
Nec renovatus ager gravidis canebat aristas:
Flumina jam lactis, jam flumina nectaris
ibant,
Flavaque de viridi stillabant ilice mella.*

Pars III

**PROTEI:
THETIS
DELPHINE FRÆNATO
PER MARE VECTA.**

In Ovidium,
de græca Achillis historia
ex Protei præfagio.

Delphines tertium cetorum genus,
quibus homines in mari familiariter
usi.

In remotæ antiquitatis
bonorumque autorum lucem
A. MDCCXIX. mense Septembri
recensuit

HERMANNUS von der Hardt /
Academiæ Juliæ Senior
& Præpos. Mariæb.

Helmstadt,
Typis SALOMONIS SCHNORRII,
A. MDCCXIX.

Bonarum literarum studiis.

EX professione Academica, post *Jonam*, sollicitè nuper recensitum, suo ordine & *Amosum*, elegantissimum & nervosissimum, ad hebraicorum fontium tenorem publice curate recensuimus, eumq; his diebus *sub mensis septembris finem* absolvimus. Frequenti attentoque auditorio studiorum oblectamenta, *munuscula charracea*, singulis horis impertire datù, nemine dimisso vacuo. In quibus fuerunt dissertatiunculae:

1. Spes Persei.
2. Amos ex tenebris.
3. Ænigmata Jonæ.
4. Ænigma Tobia.
5. Wer bist du? in Joh. 8, 25.
6. Circe, Cyrrha Phocidis
7. Ephemerum.
8. Memoria Stephani Brulefer.
9. Brulefer pro Quenello.
10. Lutherus in Pf. 51.
11. Mundi ordo.
12. Hordeum, in Hoseæ III.

Distribui quoque inter singulos ex mensa Amosi יִמְמִי, *συκάμυρα*, *συκάμυρα*, *sycomora*, *charrabus*, ut gustarent omnes, dulcedine Amosi imbuedi, arbore & fructu ex Cotovico descriptis, qui in illis terris viderat.

Præeuntem *Jonam*, ob profundos rerum recessus, illustrare interea contigit plusculis ex remota antiquitate radiis,

Et in his sunt:

1. *Jonas in lucem*, versione oris græci æmula, pro vocum vi & pondere, ac orationis virtute cognoscenda. S.A. 1718. Vig. Mich. d. 28. Sept.
2. *Jonas in carcharia*. f. d. 12. Nov.
3. *Jonas sub sillicyprio*. d. 15. Nov.
4. *De rebus Jona programma*. A. 1719. 15. Apr.
5. *Intybum sylvestre in Elia mensa*, pro illustrando *Jona*. d. 3. Jun.
6. *Galilai, Elias, Elisa, Jonas, &c.* d. 15. Jun.
7. *Ænigmata Jona*. f. d. 5. Jul.
8. *Hercules ex carcharia, ceto*. f. d. 31. Julii.
9. *Proteus cum phocis, cetis. Pars I.* mense Augusto.
10. *Spes Persei cum ceto*. d. 26. Augusti.
11. *Ænigma Tobia, cum grandi pisce, a quo absorbendum*. d. 28. Aug.
12. *Pars II. Protei, cum phocis, cetis*. f. d. 27. Sept.

Accedit jam (13) *Pars III, Protei*, in ovidium, pro illustranda traditione veteri de *Thetide, delphine fransato per mare velta*, Succedet (14)

Ariou

Arion citharœdus, delphine, ceto, ex Italia in græciam vectus. Quam Arionis historia ex Jona derivatam ajunt. (15) Nautæ Tyrreni in delphinos mutati.

Ut sunt *cetorum & cetaceorum* multa genera, ita serenioribus studiis congruum, ex præcipuis cetorum generibus promere exempla, quibuscum homines familiariter versatos esse in undis, vetus orbis eleganter cecinit. Dedimus ergo exempla *carcharia* aut canis marini, *ceti* prægrandis: Dedimus, ex *phocis, cetis* magnis: Dare ergo oportet & ex *delphinibus*, cetis celebribus, ex incredibili humanitate valdopere cantatis. In his ordinem ducat *Thetis ovidii*, ob proximam cum Protei rebus affinitatem, quando Proteus Thetidi præfagivit Achillis ortum. Longissima est *Thetidis historia*, quam integram hic recensere nec locus nec tempus permittit, cum magna pars *iliadus Homeri* huc pertineat. Nunc ergo solum prælibabimus, ut demonstremus, quomodo *delphine frænato sit per mare vecta Thetis*. Viam monstrare posteris satis tantisper fuerit, ut autorum veterum, orbis veteres canentium, mentem & scopum assequantur: ut bonæ literæ sua luce tenebras dispellant. Bonæ literæ non moriuntur, tametsi per secula barbaries illis sit molesta, quas vel premat vel negligat, tantum non sepultura. Orbis non potest carere literis, aut orbis non erit. Ex literis omnis decor in orbem, in rempublicam, in societatem, in domum, in animam, in corpus. Erunt ergo sereniora studia, dum orbis erit, vivent, non moritura, Scr. in Acad. Jul. Vigil, Michaëlis, A. MDCCXIX, d. 28. Sept. Ap. 12, 10.

CAP. I.

In Proteum Ovidii.

Metam. l. 13. fab. 15. Glaucus, Sum deus, inquit, aquæ, nec majus in aquore Proteus Tus habet. Salganeensis magistratus in Bœotia, & Copaiens senatus in Bœotia, pares in Bœotia spectatarum urbium gubernatores. Aqua, aquor, Bœotia. Salganea & Copæ, duæ in Bœotia urbes insignes.

Metam. l. 8. fab. 12.

Sunt quibus in plures jus est transire figuras:

Ovidio græcorum mythi curate noti, cui adeo volupe illorum stylo latina oratione veteres res pari sermonis elegantia effigare. Nec adeo substantiarum mutationem voluit, quæ ab omnibus metamorphoseos ejus exemplis longe remota, sed scenæ formam, pro scita & arguta nominum immutatione.

Ut tibi complexi terram maris incola Proteu

In Proteo, etfi & in aliis non plane dissimilis, celebrior inter pœtas formarum immutatio atque variatio. Constitit ovidio, Proteum, non virum, sed gentem esse, proxime insulæ Carpathi, sub illa urbis Bœoticæ Coparum. Hic *incola maris terram complexi*, sive insulam colens, puta *Carpathum*, sub qua *Copæ*, pro pœtarum mente.

Nam modo te juvenem (viderunt)

Non nisi Carpathi & coparum hoc infigne, pro nomine ἀνεψιός, κόρη, juvenis: Ex Homeri effigie, 'quando post multas formas humanam recuperavit faciem, {Carpathius aut Copaicus senatus, manfuetior & humanior.

Modo te videre leonem.

Carpathio Copaicus senatus interdum χάρωψ, leonis affectu, allusione apta, nulla physica immutatione.

Nunc violentus aper.

Carpathus, κάπερος, aper: paronomasia manifesta & scita: Quanda Carpathio-Copaici talem alicubi animum præ se tulerunt.

Nunc, quem tetigisse timerent,

Anguis eras.

Carpathus, δράκων, ore Homeri, pro allusione, pro negotiorum statu diverso, inter affectus mutatos.

Modo te faciebant cornua taurum.

Carpathus, ταύρος, taurus: Pro factorum in negotiis animisque ordine, sine externo habitu corporis mutato.

Sæpe lapis poteris (videri)

Carpathus, πέτρα, saxum: Pro alio actionum casu.

Arbor quoque sæpe videri

Carpathus, δένδρον, κάρπιμον, καρπόβοτον, frugiferum, pomiferum, arbutum: Pro alio iterum animorum situ.

Interdum faciem liquidarum imitatus aquarum

Flumen eras.

Carpathus, ὕδωρ, ποταμός: Ex alio affectuum motu.

Interdum undis contrarius ignis.

Carpathus πῦρ: secundum aliud consilium fori. In omnibus nihil extrinsecæ mutationis, nec viro, nec gente, nisi pro scenæ conspectu, universa in Carpathio-Copaicorum instituta, quæ pro prudentiæ regula subinde mutanda.

CAP. II.

In Thetidem delphine vectam; ex Ovidio.

A Protei rebus sejungi non potest negotium Thetidis, cui prælagivit Proteus filium Achillem, fortissimum heroem. Juvabit igitur, hanc quoque historiam ex solo nunc Ovidio, *Metam. l. II. fab. 8.* concise repetisse.

Namque senex Thetidi Proteus prædixerat uða:

Senex Proteus, venerandum Copaicum regimen. Thetis, alias Tethys, urbs Anhedon Bœotix, ad Euripum, de qua in *Hercule ex Carcharia,*

charia, p. 43. *seq.* *Thetis uda*, humida, marina, est Anthedon Bæotia, quæ pro mari. Τηθύς, *Tethys*, Anthedonensis civitas antiqua, uxor Oceani, Ogygiæ, urbi Bæotia vetustæ, fœdere juncta, pro coloniis ducendis. Deinceps, nomine in mythis nonnihil mutato, cum seculis fluentibus, Θέτις, *Thetis*, eadem Anthedonensis urbs, jam Thessalis confœderata, pro coloniarum propagine nova. Unde utraque, *Tethys* & *Thetis*, dea audit marina, eadem Bæotica gens, seculis & fœderibus, ut coloniis & migrationibus distincta. Proteus *vates*, Πρωτοφώνης, non ex officio aut facultate, sed ex prudentia in civilibus eventibus, quod erat Copaicorum. Prædixit Proteus *Thetidi*, quando Copaii Anthedonensibus sua quædam prospera fata prælagiverunt ex commercio cum Thessalis.

Concipe, mater eris juvenis, qui fortibus armis

Acta patris vincet, majorque vocabitur illo.

Copaicorum augurium de filio *Thetidis*, de nova colonia urbis Anthedonensis. Genitura hæc & *conceptus*, non tori matrimonialis & veneris, sed fœderis de colonia ducenda. *Concipe*, inquit, admitte fœdus cum Thessalis, qui ex Anthedone quarent coloniam aut gentis societatem. Quæ ex Thessalis & Anthedonensibus Bæotia colonia ducetur, magna evadet: Alludendo ad nomen *Magnesia*, in qua urbs Iolcos sita, unde colonia Iolcensis sive Achilles.

Mater, non thori sed generis novi, Anthedonensi turma a Thessalis accita sibi que juncta. *Juvenis*, non persona, sed gentis præclaræ ac generosæ. Ille *juvenis fortibus armis acta patris victurus*. *Juvenis* ille *Achilles*, iterum non viri unius, aut militis ac belli ducis infigne, sed nationis & populi ex clara urbe Iolco in Thessalia, ad sinum Pagasæum.

Pater illius *Peleus*, denuo non viri sed virorum aut populi nomen, ex *Pelethronio*, urbe Magnesiæ in Thessalia sub monte Pelio. *Peleus* & *Thetis*, Achilles pater & mater; utraque civitas, *Pelethronium* & *Anthedon*, fœdere mutuo pro colonia ducenda inito, junctis utrinque turmis. Ex utrisque populis, Thessaliæ & Bæotia, oritura nova fortis colonia, in altera urbe Magnesiæ Iolco, *Iolcensis*, *Achillis* nomine. Fuerit fortis *Peleus*, *Pelethronius* populus, fortior futurus *Achilles*, Iolcensis colonia. Iolcenses illi fortitudine superaturi *Pelethronios*, unde oriundi; illi *maiores* futuri his.

Ergo, ne quicquam mundus Jove majus haberet,

Quamvis haud tepidos sub pectore senserat ignes

Juppiter, æquorea Thetidis connubia vitat,

Pisæis, ex Elide, animus fuerat, ex Anthedonensibus turmam sibi sociandi, pro nova Pisæa colonia, Pisæi consilium mutarunt & An-

& Anthedonenfes liquerunt. Hoc illud Jovis cum Thetide connubium, intentum fed desertum. *Aquorea* Thetis, i. e. Bœotica, cum Anthedon eſſet *Bœotia*, hæc *agor*.

*Inque ſua Æacidem ſuccedere vota nepotem
Fuſſit, & amplexus in virginis ire marina.*

Æacus, filius Jovis: *Æacides* ſeu *Æaci* filius, *Peleus*: adeoque *Æacides*, Jovis nepos, *Peleus*. *Pelethronii* illi ortum ſuum debere *Piſais*, *Eleis*, in *Theſſaliam* profectis. *Æacus* *Ægina* inſulæ rex, *Æginenſis*, vel potius *Echinenſis* *Phthiota*. *Piſai* in inſulam *æginam* aut urbem *Echinum*, inde colonia in *Phthiotidis* alteram urbem *Pelethronium*: Atque ita *Pelethronii* illi ex *Piſais*.

Hic coloniarum harum ordo: *Piſæa*, *Echinenſis*, *Pelethronia*, *Iolcenſis*. *Jupiter*, dum abſtinuit a *Thetide*, illam conceſſit *Peleo*: *Piſai*, relictiſ Anthedonenſibus, hinc coloniam duci a *Magnetibus* *Theſſalis* *Pelethroniis*, permiferunt. Hi illi amplexus, non veneris, ſed fœderis. *Virgo marina*, *Thetis*, urbs *Bœotica* *Anthedon*, gens nova ex urbe *Anthedone* ducenda.

*Eſt ſinus Æmonia, curvos falcatus in arcus,
Brachia procurrunt: ubi ſi foret altior unda
Portus erat, ſummis indultum eſt agor arenis.
Littus habet ſolidum, quod nec veſtigia ſervet
Nec remoretur iter, nec opertum pendeat alga.
Myrtea ſylva ſubeſt bicoloribus obſita baccis.*

*Eſt ſpecus in medio, natura factus, an arte,
Ambiguum: Magis arte tamen: Quo ſæpe venire
Frænato Delphine ſedens Theti nuda ſolebas,*

Deſcriptio ſinus maris *Theſſalici*, *Pagaſai*, ad *Magneſiam* in *Phthiotide*, ad urbem *Pagaſarum* quæ in incimo ſinus littore. *Specuum* nomine, urbes paſſim *Homero* inſignitæ; Hic multo magis, ubi veneris ratio, pro ſcena. *Huc*, in urbem *Pagaſarum*, aliasque *Phthiotidis*, ſæpe venire ſolita *Thetis*; i. e. *Anthedonenſes* *Bœoti*, maritimi per *Euripum*, ad *Euboææ* fines, navi ſæpe ad *Phthiotidis* *Pagaſas*, vicinasque appetere ſueti, pro commerciis.

Nuda *Thetis*, non profecto ex mente *Homeri* phyſice, cum de femina non ſit ſermo, ſed de *Anthedonenſi* populo, in æque civium turma, quæ pro commerciis ſuis navigaret in *Phthiotidem* & *magneſiam*. *Nudum* ſæpe idem ac inerme, ſæpe apertum, candidum, ſine dolo, *Nuditas* hæc pro femina indole in negotio amoris, in ſe non niſi alluſio ad nomen *Thetidis* & *Anthedonis*, ἀνευ ἐδῆτος, ſine veſte, ἐδῆτος ἀποδεδυμένη, ἐξ ἀποδεδυμένη, ἐκρυα. *Oblique* tamen ſubindicatum occultum, diſſimulatum,

tum, cum viderentur postea refragari, desiderium Anthedonenfium, cum Pelethroniis sub monte Pelio in societatem coloniarum eundi.

Sed quæ Thetis, *sedens delphine frænato*? Non infedit Thetis, gens Anthedonensis, *delphini*, nisi pro scenæ lusu. *Delphines* mythologis sunt *urbis Bæotica, Delphinii, cives. Delphinium*, oppidum Bæotorum, Anthedonenfibus vicinum. Hi *delphines*, in historia Neptuni & Veneris, multisque aliis frequentes, *Delphinii cives*, Bæoti. Tali *delphine veſta Thetis* ad Phthiotas & Magnefios; in *Delphinensium civium comitatu* illuc frequenter proficisci soliti Anthedonenfes. *Frænatus delphin*, nulla physica habena, cum nullum physicum esset marinum monstrum, sed pro scenæ oblectatione: Delphinii acciti aut conducti ab Anthedonenfibus in tali itinere ad Magnefios & Pagasæos, in Phthotide. Paronomasia & historia suavis concordia: Delphin *χαλιβύμενον*, Delphinii frænati, ducti, conducti, sociati.

Illic te Peleus, ut somno veſta jacebas,

Occupat.

Pelethronii, sub monte Pelio sedentes cives loci, his *hospitibus Anthedonenfibus* Bæotis, apud Pagasæos divertentibus & commercia tractantibus, *securis* & quasi somno jacentibus, pro societate, colonia, cum Pelethroniis paranda infidiati. Quæ securitas Anthedonenfium effigiata exemplo femina dormientis, paronomasiae adjumento: *Ἀνθηδὼν δαεθάνουσα, Anthedon dormiens*. Quando Peleus, Pelethronius, fertur invasisse aut occupasse dormientem, *violencia* quædam *species* subindicata, quæ *in coloniis formandis haud rara*. Sæpe namque turmæ occupatæ, aut cæterus aliqui per infidias aut per vim abrepti & in societatem pertracti. Et hoc Pelethroniorum consilium. Interim hic in Thetide occupata nihil veneris, sed res fœderis oblatai.

Et quoniam precibus tentata repugnas

Vim parat, innectens ambobus colla lacertis.

Oblata prius bonis verbis a Pelethroniis societas Anthedonenfibus illis hospitibus. Quam oblatam coloniarum consociationem cum repudiant Anthedonenfes, Pelethronii vim illis hospitibus, civibus Anthedonenfibus, intentarunt, ut moris apud omnes erat populis. Atque hæc illa *vix*, non veneris, sed rapiendorum virorum ad societatem. Hic ille lacertorum circa *colla nexus*: Adigendi Anthedonenfes ad obsequium societatis cum Pelethroniis Theſſalis, Magnetibus.

Quod nisi venisses, variatis sæpe figuris,

Ad solitas artes, auso foret ille potitus.

Anthedonenfes hospites, inviti cogendi cum Theſſalis ad *novam coloniam vincula*, restiterunt omnibus modis. Neque in *Thetide*, velut femina, ulla physica transformatio, sed in *Anthedonenfibus viris*, hospitibus apud

E

Pagasæos

Pagafæos, magnetas, Phthios, artes varia effugiendi & elabendi, ne in vota Pelethroniorum consentirent, Prudentia & sollicitudo, repugnandique constantia, & libertatis suæ servandæ cura, in Anthedonenfi gente commendata.

Sed modo tu volucris :

Non profecto substantiali mutatione, femina aut gens Anthedonenfis in aliam abiit substantiam, aut fascinatione, formationisve glaucomate, sed prudentiæ indole, *declinandi & effugiendi studio*, ac negandi argumentis: allusione ad *πηνόν, περενον*, volucre, & *Ανθηδών Anthedon*,

Volucrum tamen ille tenebat.

Pelethroniorum studium contrarium insiftendi suo proposito, Anthedonenfes in suas partes trahendi, sive persuadendo, sive eorum argumentis respondendo. Quod est, *volucrum tenere.*

Nunc gravis arbor eras.

Sine ulla iterum naturæ immutatione, non nisi pro scenæ delectatione: Effigies aliorum modorum & argumentorum, declinandi amplius desideria Pelethroniorum pro Anthedonenfibus ad novam societatem sibi devinciendis. Allusio nova ad *δευρόν δεινόν & Ανθηδών*: Firmiter *con-*
sisterunt Anthedonenfes.

Herebat in arbore Peleus.

Desistere noluere Pelethronii, inhæfere suis consiliis, non dimissuri Anthedonenfes, argumentis eorum flexis.

Tertia forma fuit maculosa tigridis.

Neque hic in natura quid novi, sed in scenâ, sed in consilio, in opere, in Anthedonenfium repugnantium argumentis: Pro paronomasia nova *πανθη, Ανθηδών: panthera, Anthedon*. Fortis reluctancia, quæ vim vi videretur opponere; ut impatientia furori vicina: Minati illis.

Ille territus Æicides a corpore brachia solvit.

Peleus, Pelethronius populus, visa panthera pro Thetide, visis affectibus Anthedonenfium minacibus & trucibus, coloniæ societati tantum non armata manu repugnaturis, desistere cæpit, aut dimittere velle hospites visus, societate non amplius urgenda.

Isque deos pelagi, vino super aquora fuso,

Et pecoris sibiris, & fumo thuris adorat.

Pelethronii nulla arte aut consilio, nec vi, obtenturi quod intenderent, Anthedonenfes tandem dimissuri, obtestati deos, pro consilio ultimo, qui adjuvarent, & scopo obtinendo auxiliarentur. Et *dii quidem marini* invocati, quia *Thetis* erat *ex marinis deabus*. Inter preces & cum precibus *sacra marinis diis facta*, vino fuso, pecudibus maectatis, & suffitu facto, de quibus in Orphei Argonauticis. Quæ sacra, pro marinis diis invocandis, comprehendunt *aliorum Bœotorum auxilia quæ sita*, qui istâ confociationem Anthedonenfium & Pelethroniorum promoverent nec impedirent.

Donec

Donec Carpathius medio de gurgite vates,

Æacide, dixit, thalamis potiere petitis.

Inter deos marinos Proteus, ex Virgilio Carpathius vates, Copaicus senatus. Hic precibus & sacris Pelethroniorum motus, juvit, ut colonia illa perficeretur, Anthedonenfibus persuasis, & ad consensum rogatis. Copaii Pelethroniis fortunatum consilium sui eventum augurati. Quod est vaticinium Protei, Copaicorum auxilium. Thalamis petiti hic nihil habent rei cum venere, sed societatis sunt inter diversos populos, Pelethronios & Anthedonenfes, vincula, Potiri illis thalamis, est coloniam societatem obtinere.

Tu modo, cum gelido sopita quiescit in antro,

Ignaram laqueis vinclaque innocte tenaci,

Ne te decipiat centum mentita figuras:

Sed preme quicquid erit, dum, quod fuit ante, reformet.

Consilium Protei, Copaicorum, Bœotorum datum Pelethroniis, de Anthedonenfibus in societatem Theſſalicam tandem pertrahendis: Vis in incautos. Fuerat in scena postremo tigris, Anthedonenfes minati. Desiterant Pelethronii, desperabundi. Excitati nunc a Copaicis, fortius urgere societatis obtinendam negotium jussi, vi quoque adhibenda. Donec omnibus effugiis superatis cogantur Anthedonenfes consentire & societatem cum Theſſalis inire, persuasi tandem & faciliores redditi.

Dixerat hæc Proteus, & condidit aquore vultum,

Amisitque suos in verba novissima fluctus.

Proteus, pro scena, quasi ex mari antea emerſiſſet, Copaicus senatus, Peleum, Pelethronios, affatus, jam undis iterum merſus: Copaicis, Bœotis, fatis fuit, conſuluiſſe Pelethroniis, Magnetibus, pro colonia ſua cum Anthedonenfibus ducenda.

Pronus erat Titan, inclinatoque petebat

Hesperium remone fretum, cum pulora relicto

Nereis ingreditur consueta cubilia fluctus.

Pro scena, noctis imago ſole occidente, quando Thetis in illud cubile, in ſpecu laudato, ſe contulit, mari relicto. Descriptio occaſionis novæ, quando Anthedonenfes, relictiſ fluctibus, five ex Bœotia profecti, denuo ad Pagafæos diverterunt, ubi velut ſueta cubilia, ſuetaque commercia civilia. Nec enim tales fœderum & coloniarum tractatus uno ſemper die aut anno confecti & conſummati, ſed ſæpe diu continuati, ſubinde renovati ac repetiti. Thetis una Nereidum; colonia Cheroneuſum in Bœotia, Anthedonem quondam delata.

Vix bene virgineos Peleus invaſerat artus,

Illæ novat formas:

E 2

Nova

Nova illa tractandi & de fœdere agendi causa. Cum Pelethronii de novo pertentarent Anthedonenses hospites in coloniae Theſſalicae ſocietatem, Anthedonenses more veteri reſtitere, omni ſtudio elabendi rurfus adhibito.

Donec ſua membra teneri

Senſit, & in partes diverſas brachia tendit.

Per vim Pelethronii pertraxere Anthedonenses in fœderis conſenſum: ut hi illis reſiſtere amplius non valerent. Quæ vis nihil hic facit ad venerem, ſed ad ſocietatem civilem imperatam, caſtiſſima conſœderatione, eſſi difficili, coactis ad fœderis ſocietatem Anthedonensibus. Se dedit Thetis, i. e. Anthedonenses permoti in coloniae conſenſum.

Tum demum ingemuit.

Vitium Thetis, vim Theſſalorum Anthedonenses, deplorare viſi, tacito jam utrorumque teſtoque conſenſu.

Neque, ait, ſine numine vincis.

Perſenſerunt Anthedonenses, animo non agro, latere conſilium Copaicorum, Protei, *marini dei*. Victos ſe & ſuperatos agnoverunt Anthedonenses, ſocietatis novae membra futuros tantum non invites, apud Pelethronios, Theſſalos, Magnetas, Copaicorum conſilio & nutu: Civile illud fœdus fore utile publicæ rei.

*Exhibita eſt Thetis, conſeſſam amplectitur heros,
Et potitur votis, ingentique implet Achille.*

Hoc a Pœtâs prolixè cantatum connubium Thetidis cum Peleo nihil profuſus habet commercii cum venere, ſed unice poſitum in civili fœdere juncto, pro una nova gente aut colonia junctim præſtanda. Conſenſere in coloniam & fœdus Anthedonenses, hos ſibi junxere Pelethronii, Pelei herois charactere. Jam una ex utriſque gentibus natio. Pelethronii votorum ſuorum ſic facti tandem compotes, nullo omnino hic veneris ſenſu, ſed fœderis nodo, civili tractatu. Sic *Thetis* impleta, gravida reddita, quando junctæ illæ duæ nationes *novam coloniam* ex ſinu ſuo tandem porro inſtruxerunt. Et gravidam eſſe, eſt in mythis poëtarum, ad coloniam mittendam cuncta apparare, eniti novam gentem, alio etiam alegandam. Fœtus ille, aut filius, *Achilles*, non viri unius, ſed novi iterum populi indicium: *Iolcenſis* ex Pelethroniis & Anthedonensibus *nova colonia* propagata. Η *ἰωλκῶν* *Iolcos*, urbs in-clyta magnesiæ, vicinæ Phthiotidi, in Theſſalia. *Ingens Achilles*, *δῶλιχῶν*, *magnus*, pro populi illius, ex prioribus iſtis orti, cum annis celebritate, fortitudine & robore. Homero cœntics celebrante; accedente arguta alluſione ad nomen regionis *Magneſia*, in qua *Iolcos* ſita. *Magnus Achilles*, i. e. *Magneſia* natio, *Iolcenſis*, *Magnetum* colonia apud vicinos *Iolcenſes*

Omnia pura, caſta, honeſta, integra atque illibata, ſine omni venere & voluptate, civili negotio, tractatu, fœdere, laudabili ſcopo, in publicarum rerum emolumenta. Civilis inter gentes fœderis negotia, non ſemper facilis, ſed adeo interdum difficilis, & tenacia, ut ad publicæ rei tranquillitatem aut commoda pax & populorum conſœderatio valida eſſet paranda manu. Civitatum & gentium hæres, non privatorum, publica rerum communium & integrorum populorum ſtudia & facta, non perſonarum; conſiliorum & prudentiæ

argumenta. F. A. 1719, d. 30. Sept.

154892

ULB Halle 3
005 301 300

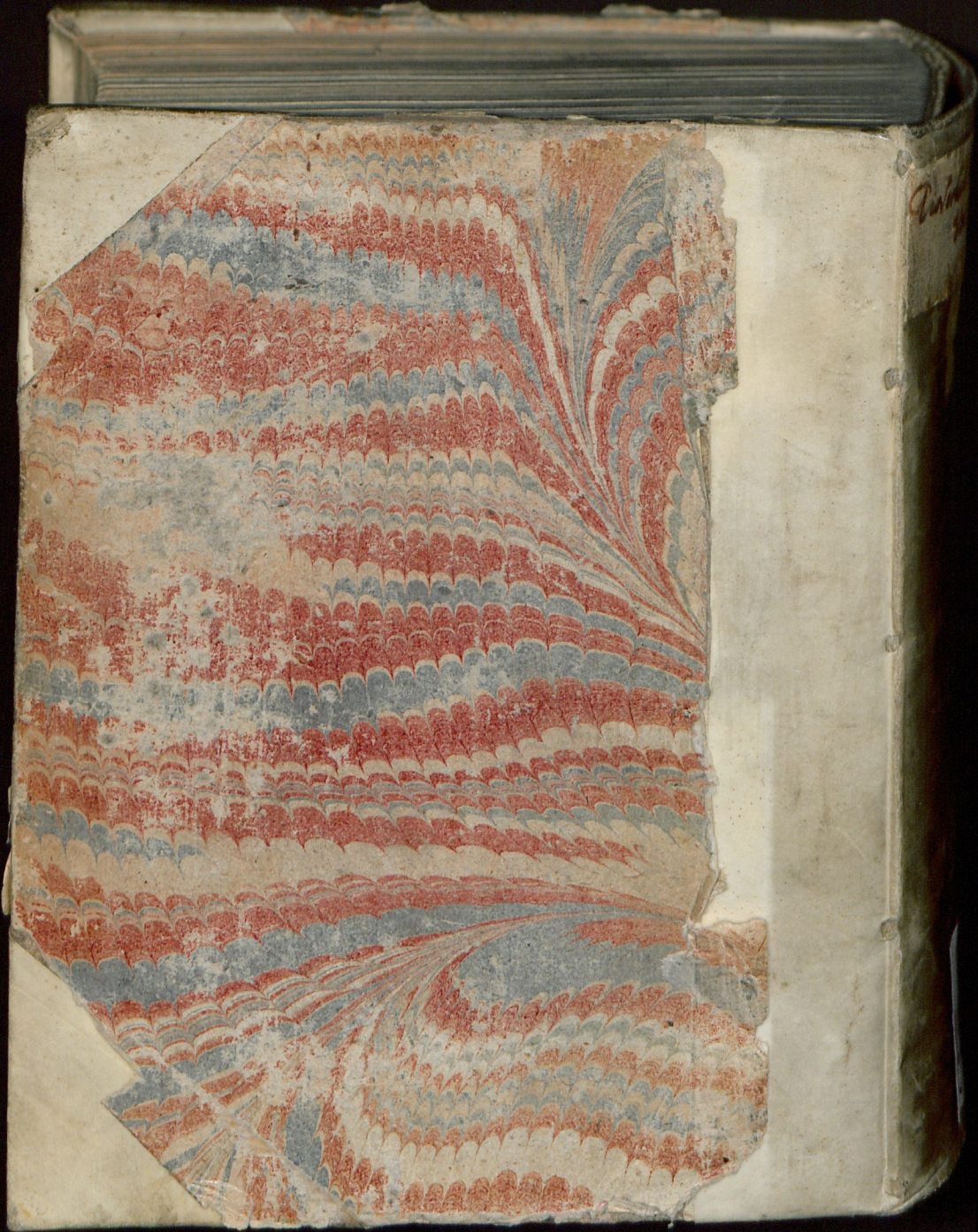

sb.

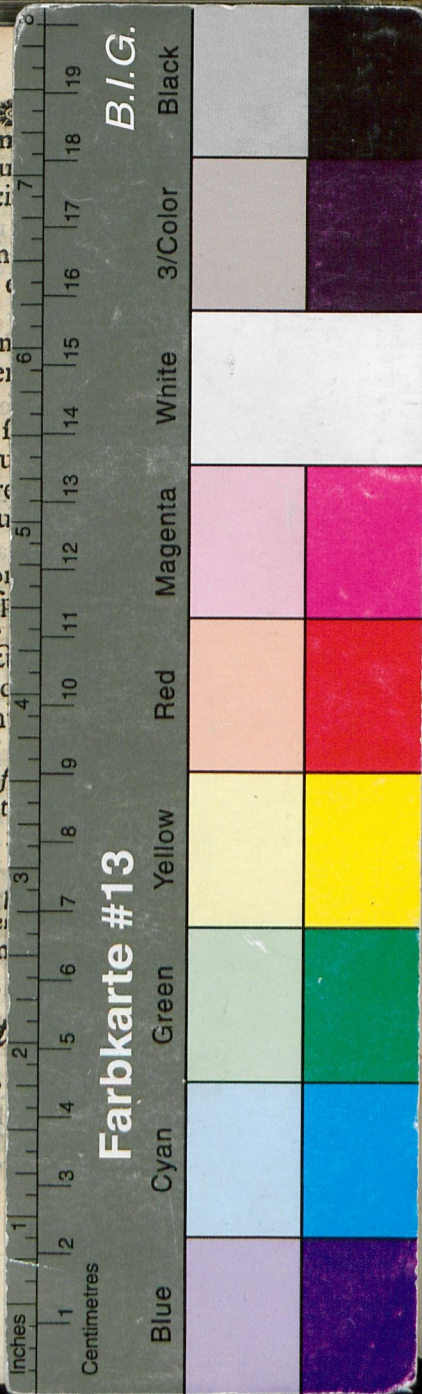
v. 18

R

VB17

12
Pars II

PROTEI
CUM PHOCIS, CETIS,
De Carpathi insulæ & Coparum Bœotiæ
civitatis rebus antiquis:

In Philosophos & oratores, græcos, Judæos,
& Christianos:

In
Platonem, Plutarchum, Heraclidem Pon-
ticum; Lucianum, Philostratum, Julianum; Philo-
nem Judæum; Clementem Alexandrinum, Hieronymum,
Augustinum; Bochartum; Cælium Rhodigirum, Natalem
Comitem, Cræsium; Eustathium, Spondanum, De la Cerda,
Ruæum, Græcos, Gallos & Hispanos Homeri &
Virgilii interpretes:

*Ex historia & geographia veteri, in bona-
rum literarum lucem:*

recensente

A. MDCCXIX. mense Septembri

HERMANNO von der Hårdt /

Academiæ Juliæ Seniore

& Præpof. Mariæb.

Helmstadt,

Typis SALOMONIS SCHNORRII.

A. MDCCXIX.

n. 12.